Lappeenrannan kaupungin vuosittainen hyvinvointikertomus- ja suunnitelma 2019–2020

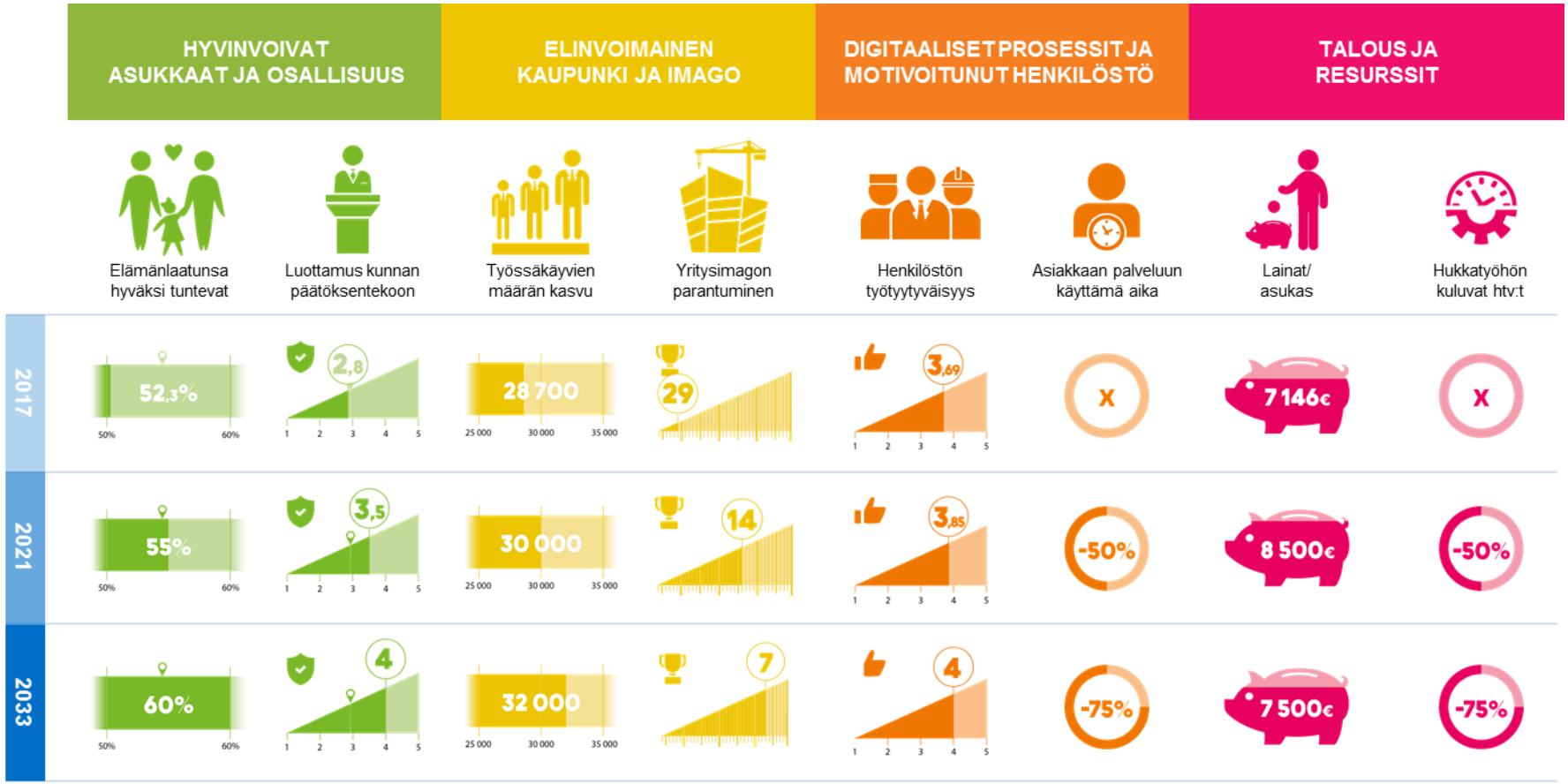
Lappeenrannan kaupungin vuosittainen hyvinvointikertomus- ja suunnitelma on kuvattu Etelä – Karjalan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpideohjelmassa 2016 – 2020 sovittujen yhteisten päätavoitekategorioiden mukaisesti. Päätavoitteet ja teemat ovat:

1. Terveelliset elämäntavat
2. Mielen hyvinvointi
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
4. Asiakasosallisuus ja yhteistyöverkostot
5. Viestintä, tiedon tavoitettavuus ja kiinnostavuus
6. Työ, taloudellinen hyvinvointi ja yrittäjyys.

Lappeenrannan kaupungin valtuusto hyväksyi 11.12.2017 kaupungin strategian Lappeenranta 2033. Strategia on samalla kaupungin valtuustokauden hyvinvointityön viitekehys. Asukkaiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen on Lappeenrannan kaupungin strategian tärkeimpiä tavoitteita. Strategian tavoitteet ja päämittarit on esitetty kuvassa 1. Liitteessä 1. on kuvattu kaupungin strategian toimintasuunnitelman mukaiset erillis- ja kehittämisohjelmat. Kaupungin strategiassa asukkaiden liikkuminen, hyvinvointi ja osallisuuden edistäminen on nostettu merkittäväksi tekijöiksi. Strategian kärjet ovat kasvua ja osaamista, puhdasta ja kestävää sekä sykettä ja säpinää. Sykettä ja säpinää aktivoi asukkaita liikkumaan ja harrastamaan sekä luo edellytyksiä vetovoimaisille tapahtumille. Kasvua ja osaamista tähtää elinvoiman kasvattamiseen ja nuorten tulevaisuuden taitojen ja työllistymisen edistämiseen. Puhdasta ja kestävää ohjelmakokonaisuudessa panostetaan kestävään kehitykseen ja terveen ja turvallisen elinympäristön mahdollistamiseen. Lappeenranta 2033 –strategian slogan on Uskallamme. Teemme. Onnistumme.

Hyvinvointikertomukseen ja suunnitelmaan on koottu kaupungin strategian mukaiset ja toimialojen perustoiminnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet. Vuonna 2019 totutetut toimenpiteet on kuvattu taulukossa 1. ja vuoden 2020 hyvinvointityön suunnitelman pääteemat on kuvattu taulukossa 2. Eksoten osalta raportointi tapahtuu maakunnallisessa hyvinvointikertomuksessa mutta kaupungin raportointiin on nostettu joitakin keskeisimpiä toimenpiteitä, joissa kaupungin ja Eksoten yhdyspinta on keskeistä. Liitteessä 2 on esitetty Eksoten kokoama Lappeenrannan kaupungin hyvinvoinnin infografi.

Kuva 1. Lappeenranta 2033 strategian tavoitteet ja päämittarit

Taulukko 1. Vuoden 2019 keskeisimmät terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet ikäryhmittäin ja teema-alueittain

Lapset 	Maan hallitus on asettanut tavoitteeksi varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamisen vuoteen 2020 mennessä vähintään 95 prosenttiin nelivuotiaista ja sitä vanhemmista alle kouluikäisistä lapsista. Lappeenrannassa osallistumisaste oli vuoden 2019 lopussa 90,7 % kaikista viisivuotiasta ja 86,3 % neljävuotiaista. Viimeisimmän, keväällä 2019 toteutetun kouluterveyskyselyn perusteella Lappeenrannan koululaisten hyvinvointi on 4. ja 5. luokkalaisten on vertailuaineiston keskiarvon tuntumassa. Oppilaiden fyysistä aktiivisuuden kehittymistä seurataan Opetushallituksen laatimien MOVE-testien tulosten vertailutietojen avulla. Lappeenrannassa on toteutettu MOVE-testejä vuodesta 2016 alkaen. Lappeenrannan 5. luokkalaisten fyysinen kunto ja suorituskyky ovat testien perusteella maan keskitasoa tai hieman sen yläpuolella. Pienten lasten psykososiaalinen oireilu on lisääntynyt. Syntyneiden lasten määrä on kääntynyt voimakkaasti laskuun. Lapsiperheitä perheistä on 36.9 % ja yhden vanhemman perheitä on 23.4 % perheistä. (Lähde: Hyvinvointikertomus /Sotkanet)
TEEMA-ALUEET	**TOIMENPITEET**
1. Terveelliset elämäntavat	Lappeenrannan kaupungin yhtenä strategisen tavoitteena on liikkuvat asukkaat. Terveiden elintapojen edistämisen pääpaino lapsilla ja lapsiperheillä on aktiivisen ja liikunnallisen elämäntavan edistämisessä. Tavoitteena on, että jokaisena koulu- ja päiväkotipäivänä mahdollistuu vähintään tunti liikkumista. **Vipinää ja kipinää** - Varhaiskasvatuksessa on kehitetty jo neljän vuoden ajan varhaiskasvatuksen arjen liikunnallistamista. Vipinää ja kipinää -perheliikuntahanke on jatkoa varhaiskasvatuksen Isosti ja kovaa -liikuntahankkeelle. Vipinää ja kipinää -perheliikuntahanke on saanut AVI:n hankeavustuksen vuoden 2019 loppuun mutta se on suunniteltu kolmivuotiseksi hankkeeksi (vuoden 2021 loppuun). - Hankkeessa on luotu liikunnalliseen elämäntapaan kannustava toimintamalli, joka on käytössä kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä. Toimintamallilla on lisätty varhaiskasvatuksessa olevien lasten liikuntaa/liikkumista ja sitä kautta hyvinvointia liikuntasuositusten mukaiseksi. Toimintamallin vahvistamiseksi on palkattu varhaiskasvatuksen liikuntakoordinaattori, joka on kouluttanut henkilöstöä arjen liikunnallistamiseen. Henkilöstön koulutusten lisäksi on järjestetty myös perhe-liikuntatapahtumia, joiden avulla on pyritty aktivoimaan koko perheen liikuntaharrastusta. - Vuonna 2019 perheiden tietoisuutta varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksista on pyritty lisäämään erilaisin keinoin. Myös perheiden liikunta-aktiivisuutta on pyritty lisäämään erilaisin kannustein ja tempauksin.

	- Varhaiskasvatusyksiköissä on hankekauden aikana otettu käyttöön uutta Ilo kasvaa liikkuen -ohjelma-alustaa ja täytetty Ilo kasvaa liikkuen -nykytilan arviointi kaikissa yksiköissä. Myös yksiköiden liikuntasuunnitelmat on päivitetty nykytilan arviointien pohjalta. Kasvattajia on koulutettu Liikuntaleikkikoulun ohjaajakoulutuksella (25 osallistujaa) ja Rakentavasta vuorovaikutuksesta liikuntamotivaatiota-koulutuksella (32 osallistujaa). - Vuonna 2019 perheille on järjestetty erilaisia tapahtumia, luontoliikuntapajoja ja -retkiä, perheliikuntakerhoja ja lajikokeiluja. Lajikokeiluihin, luontoliikuntapajoihin ja luontoretkille on osallistunut yhteensä noin 820 osallistujaa. Syyskuussa perheille järjestettiin 5 liikuntatapahtumaa (osallistujia yhteensä noin 760) ja marraskuussa avoimen päiväkodin asiakkaille järjestettiin yksi tapahtuma (osallistujia noin 70). Hanke on ollut syksyn aikana mukana myös Liikettä perheille -tapahtumassa ja Joutsenon harrastetapahtumassa. Eri puolilla Lappeenrantaa järjestettiin myös 5 perheliikuntakerhoa syksyn ajan ja osallistujia kerhoissa oli yhteensä noin 140. **Luontoaskel hyvinvointiin- varhaiskasvatuksessa** - Korvenkylän ja Mäntylän päiväkodit ovat mukana valtakunnallisessa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen johtamassa Luontoaskel hyvinvointiin -hankkeessa. Hanketta rahoittaa Suomen Itsenäisyyden Juhlarahasto Sitra. Hankkeen tavoitteena on luoda toimintamalli, joka tarjoaa lapsille terveen kasvuympäristön, tukee vahvan puolustusjärjestelmän kehittymistä ja noudattaa kiertotalouden periaatteita. Hanke pohjautuu varhaiskasvatussuunnitelmaan ja Valtion ravitsemusneuvottelukunnan Terveyttä ja iloa ruoasta - varhaiskasvatuksen ruokasuositukseen. Kosketus monimuotoiseen luontoon ja runsaasti kasviksia sisältävä ruokavalio lisää terveydelle hyödyllistä mikrobistoa elimistössä ja vahvistaa elimistön puolustuskykyä. Hanke edistää lasten hyvinvointia ja terveyttä. Kokonaisvaltaisen aistimisen ja toiminnan kautta lapsi oppii itsestään, tunteistaan, syömisestään ja ympäristöstään. **Luontoryhmät** - Varhaiskasvatuksen henkilöstölle on järjestetty luontokasvatuskoulutusta kaupungin strategisella rahoituksella. Luontoryhmätoiminta vahvistaa lapsen kokonaisvaltaista kehitystä ja oppimisedellytyksiä. Lapsen luonto-osaaminen ja luonnon tuntemus lisääntyy, fyysinen kunto ja motoriset taidot kehittyvät: paljon ulkoilua ja liikuntaa, tilaa luovuudelle, mielikuvitukselle ja tunteille, kasvattaa yhteisöllisyyteen. - Kaupunki kartoitti kuntalaisten kiinnostusta luontoryhmäpäiväkodin perustamiseksi (kota-päiväkoti) mutta toimintaan ei löytynyt riittävästi kiinnostuneita. **Liikkuva koulu perusopetuksessa** - Lappeenrannan peruskoulujen arkeen on juurrutettu lisävoimin liikuntaa lukuvuoden 2019-2020 aikana. Liikkuva Koulutiimi on työskennellyt aktiivisesti. Kaupungin strategisella rahoituksella ja Liikkuva koulu – ohjelman myöntämällä avustuksella 15 liikunnanohjaajaa ja yksi fysioterapeutti liikuttavat kevätlukukauden oppilaita. Syyslukukaudella toimintaa on jatkettu 8 liikunnan ohjaajan ja fysioterapeutin turvin. Liikkuvakoulutiimi tarjoaa koulupäiviä aktivoivaa toimintaa kaikille Lappeenrannan peruskoululaisille. Lisäksi kouluilla on ollut fysioterapiaopiskelijoita. Harjoittelijoiden ja liikunnanohjaajien voimin pystytään tarjoamaan myös henkilökohtaista liikuntaneuvontaa.

	Motorisen oppimisen tukeminen koulussa - Kaupungin strategisella kehittämisrahoituksella on kehitetty motorisen oppimisen tukemista perusopetuksessa vuosina 2018–2019 yhteistyössä Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan kanssa. Tavoitteena on liikunnallisia haasteita omaavan oppilaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tukeminen. Hanke on yhdistetty osaksi liikkuvaa koulua ja on yksi erityistoimenpide, tehostetun ja erityisen tuen tukimuoto. Toimintamallia laajennetaan. **Harrastustoiminnan järjestäminen** - Harrastustoiminnan järjestämisen tavoitteena on edistää sosiaalista osallisuutta ja tarjota mahdollisuuksia ryhmätaitojen harjoitteluun. - Varhaiskasvatuksessa liikunnallisen elämäntavan synnyttämiseksi on tehty yhteistyötä liikuntajärjestöjen kanssa. Harrastustoiminnan virittämiseksi lapsille tarjotaan mahdollisuus erilaisiin toimintaryhmiin ja kerhotoimintaan yhdessä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Toimintaryhmiä on vuoden aikana ollut 116, joista yhteistyökumppaneiden toteuttamia 83. Lisäksi varhaiskasvatuksen lapsille on tarjottu tilaisuuksia taide- ja tiedepainotteiseen toimintaan sekä kielirikasteiseen opetukseen. - Lasten ja nuorten matalan kynnyksen harrastustoimintaa koordinoi nuorisotoimen koordinaattori. Jokaisessa koulussa on ollut tarjolla sekä kulttuurista että liikunnallista harrastustoimintaa (yhdenvertaisuus). - Kaupunki on tukenut noin sadan lapsen ja nuoren harrastustoimintaa taloudellisesti. Vuoden 2019 lopulla saatiin AVI:n hankerahoitus 24.000 euroa ja sen seurauksena toimintamallia on muutettu ja vuodelle 2020 on jaettavana harrastusavustusta kausimaksuihin yhteensä 74.000 euroa kumppanuuseurojen avustuksella. - Kaupunki on mukana valtakunnallisessa harrastuspassi asiantuntijaryhmässä ja harrastuspassin käyttöönoton suunnittelu käynnistettiin vuonna 2019. Pilotointi toteutetaan keväällä 2020. - Kaupunki on järjestänyt loma-ajan harrastustoimintaa. Kesäaikana järjestettiin ohjattuja liikuntaharrastustapahtumia (Lasten Kesä) ja toiminta tavoitti 390 kävijää. Syysloman tapahtumat tavoittivat 135 ja hiihtoloman tapahtumat 646 kävijää. **Iltapäivätoiminta** - Lappeenranta tarjosi perusopetuslain mukaista koululaisten iltapäivätoimintaa 760 tuntia (keskimäärin 4 tuntia päivässä) kouluvuoden aikana. Iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1. - 2. vuosiluokkien oppilaille sekä erityisen tuen piirissä oleville 3. - 9. vuosiluokkien oppilaille. **Perheiden yhteisen liikkumisen edistäminen** - Liikuntatoimen Lasten liikuntamaa ja vesipeuhupäivät tarjoavat perheille yhteistä toimintaa ja monipuoliset mahdollisuudet 1-12 -vuotiaiden lasten liikunnalliseen leikkiin ja temmellykseen. Vuonna 2019 liikuntamaa tapahtumia järjestettiin 21 kertaa ja vesipeuhu tapahtumia 8 kertaa. Liikuntamaahan osallistui yhteensä 3777 kävijää ja vesipeuhupäiviin 1083 kävijää.

	Terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien lasten ja lapsiperheiden aktivointi - Vuonna 2018 käynnistettyä lasten ja nuorten ja lapsiperheiden liikuntaneuvontaa on jatkettu. Vuonna 2019liikuntaneuvonta tavoitti yhteensä 57 asiakasta (perhettä), joista 25 oli uusia. - Vuonna 2018 otettiin käyttöön lasten ja nuorten TSEMPPI-kortti. Kortti voidaan myöntää 2-17 vuotiaille lappeenrantalaisille lapsille ja nuorille, joiden ISO-BMI on tasolla 30 tai enemmän tai henkilön vyötärönympäryksen ja pituuden suhde on yli 0,50. Vuonna 2019 kortteja myönnettiin 24 kappaletta. Kaikkiaan kortteja on myönnetty 42 lapselle/nuorelle vuodesta 2018. **Ravitsemus** - Saimaan Tukipalvelut on toteuttanut omassa ruokalistasuunnittelussaan ja toiminnassaan kasvisruoan tarjonnan lisäämistä ja sesonginmukaisuutta jo usean vuoden ajan. Työ terveyttä edistävien aterioiden kehittämisessä ja ruokatottumusten muuttamisessa terveellisempään suuntaan jatkuu. - Päiväkodissa tarjottu ruoka kattaa kokopäivälapsen energian ja suojaravintoaineiden tarpeesta 2/3. Kokopäivähoidossa olevalle lapselle tarjotaan aamupala, lounas ja välipala. Kouluissa tarjottu ruoka kattaa oppilaan energian ja suojaravintoaineiden tarpeesta n. 1/3. - Kouluissa on tarjolla maksullinen välipala (2 €). Maksuttomaan välipalaan ovat oikeutettuja ne oppilaat, jotka sitä tarvitsevat terveydellisistä syistä (esim. diabetes). **Eksoten neuvola ja kuluterveydenhoito** - Terveyden ja Hyvinvoinnin Laitoksen selvityksen mukaan Etelä-Karjalassa äitiys- ja lastenneuvolojen lääkärin ja terveydenhoitajan terveystarkastukset on järjestetty kattavasti. - Varhaiskasvatuksen ja neuvolan ja kouluterveydenhuollon prosesseja on kehitetty yhteistyössä.
2. Mielen hyvinvointi	Lappeenrannan kaupungin strategisena tavoitteena on hyvinvoivat lapset ja nuoret. Lappeenrannan kaupunki tukee lasten ja nuorten kasvamista, oppimista ja itseilmaisua onnistumisten ja positiivisen vahvistamisen kautta. Merkittävä mielen hyvinvoinnin vahvistaja on monipuolinen kulttuuritarjonta. **Lasten kulttuurikeskus Metku** - Metkun lastenkulttuuripalvelut ovat vakiintuneet seuraaviin palvelukokonaisuuksiin/perustoimintaan, jotka tuotetaan laajan yhteistyöverkoston kanssa vuosittain: o Varhaiskasvatuksen ja peruskoulujen kulttuurikasvatusohjelma Kulttuuripolku on kulttuuri- ja taidekasvatusohjelma, jonka tavoitteena on taata jokaiselle lappeenrantalaiselle esi- ja peruskoulun oppilaalle tutustuminen oman kaupungin kulttuuritarjontaan ja taiteen harrastamisen mahdollisuuksiin. o Lapsen oikeuksien päivän huomioiminen, lapsen oikeuksien viikko ja Metkat-lastenkulttuuriviikko o Metkuillaan – matalan kynnyksen kuorokerhotoiminta ja jättikuorokonsertit o Varhaiskasvatuksen ja koulujen täsmä-taidetyöpajatoiminta o Lastenkulttuuripoliittinen vaikuttaminen eri yhteistyöverkostoissa

	○ Kulttuuriyhdysopettajien verkosto on Metkun osallistamisfoorumi, johon on jokaisesta alueen päiväkodista, koulusta ja lastensuojelun yksiköstä on nimetty kulttuuriyhdyshenkilö/-opettaja (Lappeenrannassa yhteensä 85 henkilöä) **Kulttuurisuihku** - Kaupungin strategisella rahoituksella Metku on käynnistänyt kulttuurisuihku toiminnan. Se tarjoaa lappeenrantalaiselle peruskoulun oppilaalle maantieteellisesti ja sosioekonomisesti tasa-arvoisen tutustumisen oman kaupungin kulttuurilaitoksiin. Lappeenrannan 370 juhlavuoden kunniaksi. 2.-lk kiersivät Linnoituksen draamallisen historiapolun. Kaikille 2. luokan oppilaille jaettiin ennakkotehtävinä linkki museon pedapakettiin. Jälkityöskentelyä varten heille annettiin Willipassi- tehtäväkirja kaupungin historiasta. Kulttuurisuihkun tiedot ovat Peda.netin yhteistyötiloissa. Tulevina vuosina kulttuurikäynnit toteutetaan Lappeenrannan kaupunginteatterille. **Museot** - Museot toteuttivat näyttelyt ja ohjelmistot suunnitellusti vuoden aikana ja museoissa oli monipuolinen näyttelytarjonta. Alle 18 vuotiaat pääsevät ilmaiseksi Lappeenrannan museoihin. - Lappeenrannan taidemuseo toimi taidetestaaja-paikkana. - Museo järjestää toimintaa myös aivan pienille lapsille MusArt-vauvapajojen merkeissä (2 pajaa vuonna 2019). **Kirjaston lasten tapahtumat** - Lapsille suunnattuja tapahtumia on muun muassa lasten elokuvat, satutuokiot suomeksi ja venäjäksi, konsertteja ja nukketeatteriesityksiä, ohjelmointi- ja robotiikkakerhoja, kirjailijavierailut, fanitapahtumat, teematapahtumat, kirjatraileripajat, kirjastonkäytön opastukset, kirjavinkkaukset, kulttuuripolku, tietokilpailut ja kirjaleikit sekä lapsille suunnattuja näyttelyitä. **Kaupunginorkesteri** - kaupunginorkesteri teki yleisötyötä, muusikot vierailivat 13 koululla, 26 Taidetestaajat Soiva Saimaa –työryhmissä tavoitettiin 1014 koululaista. Orkesterin yleisötyötä on tehty myös Metku- koululaisvierailuin ja konsertein harjoitusten yhteydessä. Harjoituksiin vastaanotettiin 11 kulttuuripolku Metku-koululaisryhmää kaikkiaan 399 koululaista. - Lappeenrannassa alle 16-vuotiaat pääsevät ilmaiseksi konsertteihin ja lisäksi musiikkiopiston oppilaat pääsevät opiskelijakortin esittämällä ilmaiseksi konsertteihin. **Kaupunginteatteri** - Teatteri tarjosi lapsille suunnattuja näytelmiä. **Varhaiskasvatus** - Varhaiskasvatuksen tavoitteena on vuonna 2019 ollut vahvistaa toimintakulttuuria, joka aiempaa paremmin tukee paitsi lasten myös henkilöstön psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä tarjoaa ratkaisukeskeisiä onnistumisen kokemuksia. Kehittäminen on tapahtunut pääsääntöisesti hankerahoituksella ja henkilöstöä kouluttamalla. Keskisimmät kehittämishankkeet on listattu alla:

	• Koulutuksellinen tasa-arvo esi- ja perusopetuksessa hanke
	  ○ Sammonlahden alueen esiopetusryhmät ovat mukana OPH:n koulutuksellinen tasa-arvo esi- ja perusopetuksessa -hankkeessa. Valtionavustusta on saatu esioppilaan oppimisen ja hyvinvoinnin, tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden ja vuorovaikutuksen vahvistamiseen sekä esioppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömään ja riittävään varhaiseen tukeen. Tavoitteena on lapsen lähikouluperiaatteen vahvistaminen ja lapsen opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän ja riittävän varhaiseen tuen vahvistaminen lisäämällä osaamista esiopetusryhmiin.
	  ○ Esiopetukseen on palkattu resurssiopettaja, jolla on erityisosaamista liittyen maahanmuuttajataustaisiin perheisiin. Resurssiopettaja toimii yhteisopettajuudessa varhaiskasvatuksen opettajan kanssa ja mahdollistaa lapsen tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen osallistumisen opetukseen. Lisäksi esiopetukseen on palkattu toimintaterapeutti, joka tukee lasta arjen eri tilanteissa ja pienryhmissä erilaisia menetelmiä käyttäen. Toimintaterapeutti toimii samanaikaisesti varhaiskasvatuksen opettajan kanssa, jolloin hän vapauttaa opettajaa työskentelemään tuen tarpeisten lasten kanssa.
	• PedaSens koulutukset
	  ○ PedaSens-interventiotutkimus (Helsingin yliopiston varhaiserityiskasvatuksen LASSO-tutkimushanke) on jatkunut kehittämishankkeena. Koulutuksia on järjestetty varhaiskasvatuksen yksiköille aktiiviesti vuonna 2019. Koulutuksilla vahvistetaan varhaiskasvatusyksiköissä työskentelevien aikuisten pedagogista sensitiivisyyttä. Pedagoginen sensitiivisyys määritellään aikuisen kyvyksi säädellä ryhmän ilmapiiriä myönteiseksi huomaamalla lasten aloitteet ja viestit sekä jatkamaan aloitteita lapselle mielekkäällä tavalla. Koko lapsiryhmään kohdistuvan sensitiivisyyden oletetaan tukevan lapsia stressivasteiden säätelyssä ja sisäisen tilan vakauttamisessa sekä sitä kautta lisäävän heidän sosiaalistahyvinvointia ja oppimista. Tavoitteena on myös parantaa aikuisten työhyvinvointia tuomalla työhön lisää merkityksellisyyden ja onnistumisen kokemuksia.
	• Positiivisen diskriminaation edistäminen -hanke
	  ○ OPH:n Positiivisen diskriminaation edistäminen -hankkeen rahoituksella on Snellmanin ja Voisalmen päiväkoteihin palkattu yhteinen taidekasvattaja. Taidekasvattajan tehtävänä on muun muassa mahdollistaa toiminnan eriyttäminen ja monipuolistaminen, rikastaa ja laajentaa varhaiskasvatuksen oppimisympäristöä, edistää lasten osallisuutta ja tasa-arvoa, erityisesti tukea tarvitsevien lasten osalta. Hankkeen rahoitusta on käytetty lisäksi toimintaterapeutin palkkaamiseen sekä perhepäivähoidon PedaSens-kehittämistoimintaan.
	• Ihmeelliset vuodet -koulutus
	  ○ Ihmeelliset vuodet on yhdysvaltalaisen psykologian professori Carolyn Webster-Strattonin kehittämä ryhmänhallinnan menetelmäkoulutus 3-12 -vuotiaiden lasten kanssa työskenteleville ammattilaisille, vanhemmille ja 3-12 v lapsille. Ohjelman tavoitteena on lasten käytöksen ongelmien vähentäminen sekä sosiaalisten taitojen ja tunteiden säätelyn lisääminen kotona, päiväkodissa ja koulussa. Sen avulla

	edistetään vanhempien ja ammattikasvattajien myönteisen kasvatuksen keinoja ja autetaan kasvattajia käsittelemään lasten käytöksen ongelmia. Tavoitteena on parantaa vanhemman tai ammattikasvattajan ja lapsen välistä vuorovaikutusta. • Ratkaisukeskeinen toimintakulttuuri ja –valmennus o Kaupungin strategisella rahoituksella on järjestetty ratkaisukeskeinen neuropsykiatrinen valmentaja – valmennus perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen henkilökunnalle. • Varma-tiimi o Varma-tiimi on Lappeenrannan kaupungin varhaiskasvatuksen moniammatillinen työryhmä, joka toimii varhaiskasvatuksen ammattilaisten ja perheiden tukena. Tiimissä toimii kuraattori, psykologi, sairaanhoitaja ja toimintaterapeutti. Varma-tiimin toiminnassa pyritään ennaltaehkäisyyn sekä varhaisen tuen tarjoamiseen. Varma tukee varhaiskasvatuksen ammattilaisia, jotka työskentelevät 0-5-vuotiaiden lasten kanssa. Tiimi toimii yhteistyössä varhaiskasvattajien kanssa lasten ja heidän perheiden hyväksi. Toiminnan tarkoituksena on edistää lapsen hyvinvointia niin päiväkodissa kuin kotona. Moniammatillisen tiimin tehtävä on auttaa lapsen kasvuympäristössä toimivia aikuisia. o Varma-tiimi tarjoaa tukea lapsen ja perheen arjen haasteisiin päiväkodissa ja tarvittaessa jalkautuen kotiin. Lisäksi Varma voi toimia tukena henkilöstön ammatillisissa sekä työssä jaksamisen kysymyksissä. • Kielipainotushanke LEAP o Kielipainotushankkeen avulla tuetaan kielitietoisuuden kasvua ja kansainvälisyyskasvatusta. Hankkeessa halutaan hyödyntää 5-vuotiaiden lasten kielellisen herkkyyskauden mahdollisuuksia. Pilottiryhmille järjestetään ohjattuja leikinomaisia kielisuihkuja yhteistyössä perusopetuksen englannin opettajien kanssa. Varhaiskasvatuksen henkilökunnalle järjestetään täydennyskoulutusta kielikasvatuksen ja kielirikasteisen toiminnan avuksi sekä monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelun ja toteuttamisen tueksi. Tavoitteena on, että lapset innostuvat kielen oppimisesta ja opiskelusta, tottuvat kuuntelemaan ja ymmärtämään selkeää englanninkielistä puhetta, joka liittyy arkipäivän tilanteisiin, rohkaistuvat käyttämään alkavaa englanninkielen taitoaan, tutustuvat vieraisiin (etenkin englanninkielisten maiden) kulttuureihin. • Kielirikasteinen toiminnan mahdollistaminen varhaiskasvatuksessa o S2-kielen oppiminen ja omaksuminen varhaiskasvatuksessa perustuu toiminnalliseen ja kielelliseen vuorovaikutukseen. Henkilökunnan tietoinen kielen mallintaminen arjessa tukee uuden kielen oppimista. Toiminnassa pyritään tukemaan lapsen oman äidinkielen kehitystä yhteistyössä vanhempien kanssa ja mahdollisten kieliavustajien tuella. Eri kielten ja kulttuurien arvostus päiväkodissa edistää lapsen tasapainoista kehitystä.

	Perusopetus - Perusopetuksen strategiassa henkilöstön kanssa yhdessä määritellyt kehittämisen painopistealueet liittyvät vahvasti oppilaiden hyvinvoinnin ja laaja-alaisen osaamisen varmistamiseen sekä riittävien perustaitojen oppimiseen. - Koulukiusaamisen estäminen o Kivakoulu toimintamallia ja vertaissovittelumalleja käytetään kouluissa kiusaamisen estämiseksi ja ristiriitatilanteiden selvittämiseksi. o Vintiö -toimintamallia on kehitetty yhdessä poliisin ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa ja sitä käytetään vaikeiden kiusaamistilanteiden selvittelyssä. Kaupungissa on otettu käyttöön yhteinen toimintamalli lainvastaisten tekojen varalle, jossa tavoitteena on pureutua syrjäytymisen ehkäisyyn. Tavoitteena on, että kouluissa puhutaan jatkossa lainvastaisista teoista ja luovutaan koulukiusaamiskäsitteestä, koska se on epämääräinen ja vähättelevä ilmaisu, eikä välttämättä kerro yksittäisen teon vakavuutta, vastenmielisyyttä tai lainvastaisuutta. - PRO-koulutoiminta o Positiivisesti ryhmässä oppien (PRO-koulu) toiminta on kehittynyt ja laajentunut. Yhä useampi perusopetuksen koulu toteuttaa positiivisen käyttäytymisen vahvistamista kouluissa. Toimintamalli vaatii koko koulun toimintakulttuurin muutosta, joissa koulun aikuiset erityisesti miettivät omaa toimintaansa, löytävät yhteiset ja johdonmukaiset toimintamallit. - Tiimioppiva organisaation kehittäminen o Koko opetustoimen yhteiseksi kehittämiskohteeksi on valittu tiimioppivan organisaation kehittäminen. Koulutus tukee tiimityön ja -oppimisen edistämistä kouluissa ja antaa tukea henkilökunnalle kohdata nopeaa koulun ja yhteiskunnan vaatimusten kautta tulevaa muutostarvetta. Tiimioppiminen on keskeinen työväline myös ketterästi oppivan organisaation edistämisessä. Vuoden 2019 aikana rehtorit ja opettajat ovat osallistuneet edellisen vuoden tapaan tiimikoulutuksiin. Koulutukset ja toiminnan kehittäminen jatkuvat strategiakauden ajan strategiarahoituksella sekä Opetushallituksen myöntämällä rahoituksella. - Ratkaisukeskeisyyskoulutukset - Koulutuksellinen tasa-arvo hanke o Lasten ja nuorten mielen hyvinvointia tuetaan henkilökunnan ratkaisukeskeisellä työotteella ja psykososiaalista tukea annetaan tarvittaessa yhteistyössä Eksoten kanssa. o Opetushallituksen tasa-arvohankkeen avulla on lisätty henkilöstöresurssia haasteellisten ryhmien tukemiseen. Tällä on pyritty huolehtimaan yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta oppilaan taustasta riippumatta. Kouluissa on työskennellyt viisi psykiatrista sairaanhoitajaa ennakoivalla työotteella. - Kaikille sopiva koulu –hanke

	○ Strategisella rahoituksella on jatkettu Kaikille sopiva koulu –hanketta, jolla tuetaan kouluja kehittämään toimintakulttuuria ja tuen rakenteita siten, että mahdollisimman monella lapsella olisi mahdollista käydä riittävästi tuettuna omaa lähikouluaan. - Lukeva Lappeenranta ○ Strategisella rahoituksella on kehitetty yhteistyössä perusopetuksen ja kirjastojen kanssa toimintamallia. Tavoitteena on edistää lappeenrantalaisten lasten ja nuorten lukutaidon edistämistä. **Monikulttuurisuuden tukeminen** - Vuoden 2019 aikana suomi toisena kielenä oppilaiden (S2-oppilaiden) opetusresurssia on lisätty. Opetusresurssia on lisätty niille oppilaille, joilla suomi ei ole äidinkieli. Tämän tavoitteena on antaa paremmat valmiudet suomen kielen oppimiseen. Samalla monikulttuurisille lapsille turvataan yhdenvertainen mahdollisuus oppia sekä antaa keinoja myös oman kulttuurinsa esiin tuomiseen. - Varhennettua kielten opetusta on järjestetty useissa kouluissa, toiminta on rahoitettu hankerahoituksella. - Kirjastossa on tarjolla venäjänkieliset satutuokiot ja maahanmuuttajaperheille suunnatut askartelupajat. - Lappeenrannan kaupunki on rahoittanut Me.-talon toimintaa, jonka ylläpidosta on vastannut Nicehearts ry. Me.-talo toimii monikulttuurisen työn toiminta-alustana ja Nicehearts ry järjestää muun muassa tyttöjentila toimintaa maahanmuuttajataustaisille tytöille. **Icehearts toimintamallin käynnistäminen** - Lappeenrannan kaupunki käynnisti yhdessä Eksoten ja Icehearts ry:n kanssa ensimmäisen Icehearts ryhmän, jonka tarkoituksena on tukea pitkäkestoisesti erityisen tuen tarpeessa olevia lapsi harrastustoiminnan kautta. Toisen ryhmän kokoaminen on käynnissä. Molemmat ryhmät perustetaan Länsialueelle.
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö	Lappeenrannan kaupungin strategisena tavoitteena on puhdas ja kestävä elinympäristö sekä asukkailleen merkityksellisen ympäristön mahdollistaminen. **Osallistaminen kasvuympäristön suunnitteluun** - Kaupunkisuunnittelu järjesti erilaisia nuorten ja lasten kuulemistilaisuuksia ja osallistui myös lapsille ja nuorille suunnattuihin tapahtumiin. Muun muassa Sammontalon suunnittelussa toteutettiin lapsivaikutusten arviointi suunnittelu ja osallistaminen. Aiheesta laajemmin nuorten 3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö osiossa. **Turvallisuuden edistäminen** - Vuonna 2019 toteutettiin 4.-luokkalaisten turvallisuusviikko. Jokainen kaupungin 4.-luokkalainen osallistui ½-päivää kestäneeseen turvallisuustapahtumaan, jossa esiteltiin pelastuslaitoksen, ensihoidon ja poliisin toimintaa. Tapahtuma toteutetaan vuosittain. - Kouluissa vietetään joka syksy liikenneturvallisuusviikkoa. - Vuonna 2019 pelastuslaitoksen tarjoamien turvallisuuskoulutusten ja -tapahtumien kohderyhmänä olivat erityisesti lapset, nuoret ja ikäihmiset. Lapsille ja nuorille järjestettiin esimerkiksi paloasemille vierailuja, joiden yhteydessä annettiin turvallisuuskoulutusta ikäryhmään sopivalla tavalla.

	- Liikenneturvallisuussuunnitelma päivitettiin 2018 ja sen toimeenpanosta on vastannut kaupungin liikenneturvallisuustyöryhmä. **Ympäristökasvatus** - Kestävän kehityksen ja kaupungin Greenreality toiminnan tunnettuuden lisäämiseksi järjestettiin Greenreality karnevaalit. Tapahtuma keräsi paljon lapsiperheitä. - Koulut ovat tehneet yhteistyötä Luonnonsuojeluliiton kanssa ympäristökasvatustuntien puitteissa. - Junior University –toimintamallia on laajentunut koko kaupunkia koskevaksi lukuvuonna 19-20. Junior University -toiminta tähtää kokonaisuudessaan kestävän kehityksen ja kestävän elämäntavan edistämiseen. **Innovatiiviset oppimisympäristöt** - OPH:n myöntämän Innovatiivisten oppimisympäristöjen edistäminen -hankkeen rahoituksen avulla tullaan kehittämään avointen ja monimuotoisten oppimisympäristöjen joustavaa ja tehokasta käyttöä sekä vahvistamaan pedagogista osaamista tässä ympäristössä toimimiseen. Hanke on vasta aluillaan ja tavoitteet sekä toimintamenetelmät tarkentuvat myöhemmin.
4. Asiakasosallisuus ja yhteistyöverkostot	**Etelä-Karjalan alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2019–2022** - Etelä-Karjalan alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2019–2022 Yhdessä - tukena arjessa, mukana elämässä valmisteltiin osana LAPE-hanketta vuoden 2019 alussa. Kaupunki oli vahvasti mukana suunnitelman laatimisessa. - Hyvinvointisuunnitelman pää- ja alatavoitteiksi on määritelty perheen toimivan arki ja asiakaslähtöisen palvelujärjestelmä. Maakunnallinen LAPE-työryhmä vastaa suunnitelman toteuman seurannasta. **Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma (LAPE-hanke)** - Lappeenrannan kaupunki on ollut laajasti mukana LAPE-hankkeen toteuttamisessa. Lape-hankkeen aikana Etelä-Karjalassa työstettiin Eksoten, kuntien, järjestöjen ja seurakuntien yhteistyönä maakunnan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin yhteistä johtamista. Työ jatkui ja konkretisoitui Lape- akatemiaprosessissa vuonna 2019. Akatemia koostui kolmesta päivästä, joista ensimmäinen oli Etelä-Suomen yhteistoiminta-alueen yhteinen ja kaksi jälkimmäistä maakuntakohtaisia. Maakunnallisissa akatemiapäivissä vahvistetiin toimijoiden yhteistä tietoon pohjautuvaa johtamista. Akatemiassa avattiin ja jalkautettiin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa sekä tutustuttiin ja otetiin käyttöön lapsibudjetointi ja lapsivaikutusten arviointi yhteisjohtamisen välineinä. **Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin levittäminen** - Lappeenranta on Unicef-lapsiystävällinen kunta. Toiminnan jalkauttamiseen ja brändäämiseen on perustettu työryhmä. Lapsiystävällinen kunta toiminnan alla juhlistettiin lasten oikeuksien viikkoa. **Mannerheimin lastensuojeluliiton MLL Kymenpiirin kumppanuussopimusmallin valmistelu** - Lappeenrannan kaupunki ja MLL Kymenpiiri on solminut kattavan kumppanuussopimuksen. MLL tuottaa lasten ja nuoreten ja lapsiperheiden matalankynnyksen laajaa tukitoimintaa, joka tähtää perheiden sujuvaan arkeen ja lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen.

	Edustukselliset vaikuttamiselimet ovat kokoontuneet aktiivisesti ja lapsia on osallistettu muun muassa Lappeenrannan kaupungin liikkumisohjelman suunnitteluun. - Nuorisovaltuuston ja lasten parlamentin toimintaa on vuonna 2019 kehitetty sosiaalista osallisuutta vahvistavaan suuntaan. - Lappeenrannan Lasten Parlamentti on lappeenrantalaisten alakoululaisten oma vaikuttamiskanava. Lasten Parlamentti ottaa kantaa lapsia koskeviin asioihin, tekee esityksiä, antaa lausuntoja ja toimii lasten äänitorvena Lappeenrannan kaupungissa. Vuonna 2019 parlamentti kokoontui 9 kertaa. Lasten parlamentti osallistui muun muassa Lapsi ystävällinen kunta suunnitteluun ja arviointiin, antoi ajatuksia hyvän elämän elementeistä Etelä-Karjalan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sekä kouluruoan kehittämiseen. - Oppilas- ja opiskelijakunnat toimivat kaikissa kouluissa. He osallistuvat koulutoiminnan suunnitteluun ja arviointiin, heidän näkemystänsä hyödynnetään mm. koulun kalustohankintojen tekemisessä ja koulutilojen ja –pihojen suunnittelussa. Oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuus ja sen vahvistaminen kouluissa ja lukioissa on opetussuunnitelman mukaista toimintaa ja toteutuu koulun arjessa joka päivä. - Lasten osallistaminen varhaiskasvatuksessa on osa varhaiskasvatuksen jokapäiväistä toimintaa. - Nuorisotoimen lasten ja nuorten osallisuuskoordinaattori tukee toimialoja lasten ja nuorten osallisuuden edistämisessä. Kaupunkiorganisaatioon on muodostettu osallisuustiimi, joka koostuu eri toimialoilla toimivista osallisuuden vastuuhenkilöistä. Osallisuutta on edistetty kaikilla toimialoilla ja se on otettu selkeästi osaksi valmisteluprosessia. **Lapsivaikutusten arvioinnista on laadittu ohje ja sen juurruttamiseksi järjestettiin koulutuksia.**
5. Viestintä, tiedon tavoitettavuus ja kiinnostavuus	- Lasten ja lapsiperheiden maksuttomista tapahtumista on tiedotettu aktiivisesti Wilma-viestijärjestelmän kautta sekä tiedotettu aktiivisesti verkkosivuilla ja lehdistössä sekä hyödynnetty sosiaalista mediaa - Hyvinvointi – ja sivistyspalvelujen lasten ja perheiden palvelujen tiedottamiseen on panostettu. - Sosiaalisen median kanavatunniste #LPRoppii on ollut käytössä - Unicefin lapsiystävällinen kunta brändityö on käynnistetty ja toiminnan näkyvyyden lisäämiseksi aloitettiin valmistelemaan viestintäsuunnitelmaa.
6. Työ, taloudellinen hyvinvointi ja yrittäjyys	**UNIORI Lappeenranta Junior University** - UNIORI Lappeenranta Junior University on Lappeenrannan kaupungin ja LUT Universityn yhteistyönä kehittämä toimintamalli, joka on osa kaupungin opetusohjelmaa. Toimintamallista osallisiksi pääsevät kaikki ikäluokat eskarilaisista lukiolaisiin. Toiminta alkoi eskarilaisten osalta Sammontalon päiväkodin Skinnarilan toimintayksikön esiopetuksessa jo syksyllä 2018 ja muut eskarilaiset ovat tulleet mukaan vuoden 2019 aikana. Sisällöt on suunniteltu yhteistyössä esikoulu-, alakoulu-, yläkoulu- ja lukio-opettajien kanssa ja ne pohjautuvat LUTin strategian kolmeen painopistealueeseen: puhdas energia, kiertotalous sekä kestävä liiketoiminta ja yrittäjyys. **Lasten työelämätaidot ja yrittäjyys on osa opetussuunnitelmaa** - **Pikkuyrittäjät toiminta:** Lappeenrannan alakoulut osallistuvat Pikkuyrittäjät-ohjelmaan. Pikkuyrittäjät-ohjelmassa alakoululaiset tutustuvat työelämätaitoihin, taloudenhallintaan ja yrittäjyyteen.

	- **Yrityskylätoiminta:** Yrityskylä on maailman parhaana koulutusinnovaationa palkittu suomalainen oppimiskokonaisuus. Lappeenrannan perusopetuksen kuudes- ja yhdeksäsluokkalaiset suorittavat yrityskylä opintokokonaisuuden. Yrityskylä perustuu opetussuunnitelmaan ja sen avulla hankitaan kokemuksia työelämästä, taloudesta ja yhteiskunnasta.

Nuoret 	Pääosa lappeenrantalaisista nuorista voi hyvin. Viimeisimmän, keväällä 2019 toteutetun kouluterveyskyselyn perusteella Lappeenrannan koululaisten hyvinvointi on 8. ja 9. luokkalaisten osalta monilla osa-alueilla maan kärkeä, kun vertailussa on mukana samankokoiset ja suuremmat kaupungit. Viimeisin, keväällä 2019 toteutettu kysely osoittaa, että lappeenrantalainen lukiolainen voi pääosin hyvin, paremmin kuin keskivertoinen lukiolainen Suomessa. Koulu-uupumus ja univaikeudet ovat kuitenkin yleisiä etenkin lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla. Oireilevien nuorten ongelmat ovat entistä haastavampia. Tupakointi ja humalahakuinen juominen ovat vähentyneet mutta nuuskan käyttö on yleistynyt. Nuorten työllistyminen on kehittynyt positiiviseen suuntaan ja valtaosa lappeenrantalaisista nuorista kokee, että elämällä on päämäärä ja tarkoitus. (Lähde: Hyvinvointikertomus/Sotkanet)
TEEMA-ALUEET	**TOIMENPITEET**
1. Terveelliset elämäntavat	Lappeenrannan kaupungin yhtenä strategisen tavoitteena on liikkuvat asukkaat. Terveiden elintapojen edistämisen pääpaino nuorilla on aktiivisen ja liikunnallisen elämäntavan edistämisessä. Tavoitteena on, että jokaisena koulupäivänä mahdollistuu vähintään tunti liikkumista. **Syke 100-hanke** - SYKE sataan on 13 - 19 -vuotiaille lappeenrantalaisille perustettu harrasteliikuntatarjotin. Tarjottimen sisältö koostuu eri lajien tunneista. Kaikki toiminta on maksutonta ja mukaan voi tulla milloin vain. Tarkoituksena on saada mahdollisimman moni kohderyhmään kuuluva kokeilemaan erilaisia lajeja. Järjestettyjen lajikokeilujen ja tarjottujen tuntien määrää on pudotettu ja rajattu nuorisoa kiinnostaviin lajeihin. Kävijöitä vuonna 2019 oli n. 1100. **Liikunnanohjaajat ja liikuntaneuvonta** - Lappeenrannan peruskoulujen arkeen on juurrutettu lisävoimin liikuntaa lukuvuoden 2019-2020 aikana. Liikkuva Koulutiimi on työskennellyt aktiivisesti. Kaupungin strategisella rahoituksella ja Liikkuva koulu – ohjelman myöntämällä avustuksella 15 liikunnanohjaajaa ja yksi fysioterapeutti liikuttavat kevätlukukauden oppilaita. Syyslukukaudella toimintaa on jatkettu 8 liikunnan ohjaajan ja fysioterapeutin turvin. Liikkuvakoulutiimi tarjoaa koulupäiviä aktivoivaa toimintaa kaikille Lappeenrannan peruskoululaisille. Lisäksi kouluilla on ollut fysioterapiaopiskelijoita. - Harjoittelijoiden ja liikunnanohjaajien voimin pystytään tarjoamaan myös henkilökohtaista liikuntaneuvontaa. Toiminta on ollut monipuolista ja kattavaa:

	○ Ohjattuja ryhmiä oli keväällä 2635 ja syyslukukaudella 918 ○ Ohjattuja pitkiä välitunteja oli 1465 keväällä ja syksyllä 502, joissa on ollut mukana yhteensä 45.000 kävijää ○ Oppituntien liikunnallisia keskeytyksiä toteutetaan koulupäivien arjessa, näissä liikkuu luokan koosta riippuen 3000 - 8000 koululaista kuukausittain. ○ Henkilökohtaisia liikuntaneuvontoja on annettu keväällä 530 ja syksyllä 361 oppilaalle. **Liikkuva lukio** - Lukioilla toteutettuaan monipuolista Liikkuva opiskelu –toimintaa vuosikellon mukaisesti. - Lukiot tekevät yhteistyötä LAB amk:n ja järjestöjen kanssa **Ravitsemus** - Saimaan Tukipalvelut on toteuttanut omassa ruokalistasuunnittelussaan ja toiminnassaan kasvisruoan tarjonnan lisäämistä ja sesonginmukaisuutta jo usean vuoden ajan. Työ terveyttä edistävien aterioiden kehittämisessä ja ruokatottumusten muuttamisessa terveellisempään suuntaan jatkuu. Kouluissa tarjottu ruoka kattaa oppilaan energian ja suojaravintoaineiden tarpeesta n. 1/3. - Kouluissa on tarjolla maksullinen välipala (2 €). Maksuttomaan välipalaan ovat oikeutettuja ne oppilaat, jotka sitä tarvitsevat terveydellisistä syistä (esim. diabetes). **Ennaltaehkäisevä päihdetyö** - Ennaltaehkäisevää päihdetyötä tehdään yhdessä Eksoten, koulujen ja nuorisotoimen kanssa. Eksote vastaa päihdekeskustelujen järjestämisestä niille alaikäisille, joiden päihteiden käyttö on tullut viranomaisten tietoon. Vuonna 2019 oli yhteensä 90 päihdekeskustelua. - Ennaltaehkäisevää päihdetyöntekijä on jalkautunut vuonna 2019 Ohjaamoon ja maakuntakirjastoon. Jalkautuminen on saanut positiivista palautetta. - Kaupungin ja Eksoten yhteistyönä järjestettiin huumevalistusta. Marko Jantunen vieraili Ohjaamossa nuorille suunnatussa tilaisuudessa ja ammattilaisille pidettiin oma koulutustilaisuus. Ohjaamo-päivässä aiheena oli nuuska ja kannabis. - Eri peruskouluilla on pidetty päihdeaiheisia oppitunteja ja –tapahtumia muun muassa CameraObscuraLauritsalan 6.-8. luokkalaisille - Ennaltaehkäisevä päihdetyö on jalkautunut nuorten pariin School'sOut, Muodin Yö ja koulujen aloitus- ja lopetus viikonloppuina. - Päihdefoorumi pidettiin maakuntakirjastolla ja yhteistyössä järjestettiin myös asunnottomien yö, joka kokosi myös nuoria kävijöitä.

2. Mielen hyvinvointi	Lappeenrannan kaupungin strategisena tavoitteena on hyvinvoivat lapset ja nuoret. Lappeenrannan kaupunki tukee lasten ja nuorten kasvamista, oppimista ja itseilmaisua onnistumisten ja positiivisen vahvistamisen kautta. Merkittävä mielen hyvinvoinnin vahvistaja on monipuolinen kulttuuritarjonta. **Etsivän nuorisotyö** - Etsivän nuorisotyöntekijöiden asiakaskunnaksi on valikoitunut pääosin täysi-ikäiset, opintonsa useaan kertaan keskeyttäneet ja työelämän ulkopuolelle jääneet nuoret. Suurella osalla asiakkaista on merkittäviä esteitä, niin oman psyykeen alueella kuin elämäntapavalinnoissakin. Nuorten pulmina ovat mielenterveys- ja päihdeongelmat, velkaantuneisuus, yksinäisyys ja opintojen keskeytys. Etsivässä nuorisotyössä on hyödynnetty ratkaisukeskeistä neuropsykiatrista valmennusta nuorten toiminnan ohjauksessa ja arjen hallinnan taitojen vahvistamisessa sekä eheän minäkuvan rakentumisessa. - Kutsunnoissa Etsivä nuorisotyö on ollut mukana Time Out – ohjaajana ja tavannut asevelvollisuus ikäisiä. - Vuonna 2019 asiakkaita on ohjautunut etsivä nuorisotyöhön yhteensä 144 (raportointikausi 11/2018-11/2019). Ohjautuneiden ikäjakauma on ollut 16–29 vuotta. - Etsivä nuorisotyön asiakkaista ohjaavan ja valmistavan ammatillisen koulutuksen on aloittanut/jatkanut 18. Kuntouttavassa työtoiminnassa tai työkokeilussa on ollut yhteensä 10 nuorta. Avoimille työmarkkinoille on sijoittunut 8 nuorta ja työkokeiluun 5. **Onni-hanke** - Onni-hanke on ohjaamoiden valtakunnallinen psykososiaalisen tuen kehittämishanke, jossa pyritään levittämään vahvuuksiin keskittyvää työotetta ja lisäämään ohjaamossa työskentelevien osaamista nuorten kohtaamisen ja tuen tarpeiden tunnistamisessa. Hankkeen kehittämiskoordinaattorit työskentelevät ohjaamoissa eri puolella Suomea tehden rinnakkain sekä asiakas- että kehittämistyötä. Lappeenrannan Ohjaamossa työskentelee yksi kehittämiskoordinaattori. - Lappeenranta on ollut Onnin pilottiohjaamona vuonna 2019 ja ohjaamossa on paikallisesti työskennellyt hankkeen kehittämiskoordinaattori / sosiaalityöntekijä. Vuoden aikana Onni-hanke on järjestänyt Lappeenrannassa sekä koulutusta että työpajoja liittyen neuropsykiatrisen nuoren kohtaamiseen, motivoivaan haastatteluun ja psykososiaaliseen työhön. Lisäksi useita ohjaamon työntekijöitä on osallistunut neuropsykiatristen valmentajien täydennyskoulutukseen, jännittäjäryhmän ohjaajakoulutukseen sekä HOT-muutosvalmennus –koulutukseen. - Ohjaamossa on Onni-hankkeen myötä kokeiltu sekä avointa että suljettua ryhmätoimintaa kuten jännittäjäryhmä (4 osallistujaa), veteraani-klubi (8 osallistujaa), asiakaskasraati (4 osallistujaa) ja Onni-cafe (4-9 osallistujaa). Ryhmätoimintoja on pyritty järjestämään yhdessä eri toimijoiden kanssa. Ryhmätoimintojen lisäksi 15 nuorta on saanut yksilöllistä tukea mm. hot-muutosvalmennuksen ja nuotti-arvioiden kautta. Myös ohjaamon työntekijöille on tarjottu mahdollisuutta työparityöskentelyyn ja konsultaatioon. - Asiakastyön lisäksi Onni-hankkeessa on pyritty selvittämään paikallisia tuen tarpeita (mm. sidosryhmäkyselyn myötä) ja luomaan tiiviitä verkostoja ohjaamon toimijoiden kesken. Vuonna 2019 ohjaamoon perustettiin

	kuukausittain kokoontuva Onni-tiimi, jonka tavoitteena on tukea ohjaamossa säännöllisesti päivystävien pop-up –työntekijöiden välistä yhteistyötä ja tiedonkulkua. Onni-hanke jatkuu 2020 loppuun. **Mentoritoimintamallin pilotointi** - Lape-hankkeen puitteissa pilotoitua mentoritoimintaa on jatkettu kokeiluna Lyseon lukiossa strategisella rahoituksella. Kokeilun tavoitteena on testata mallia, jossa koulukuraattori toimii toimintamallin koordinaattorina ja samalla kehittää yhteisöllistä oppilashuollon toimintaa. Imatran seudun Pelastakaa Lapset ry on vastannut toimintamallin koulutuksista ja tuesta. Tavoitteena on kouluttaa mentoreita, jotka tukevat toisia opiskelijoita. Vertaistuella tavoitellaan sitä, että mentoroitavat saisivat rohkeutta ja itseluottamusta opiskeluun sekä apua läksyihin, opiskelu helpottui ja oppiminen koettiin kivaksi. Toiminta on käynnistynyt viime syksynä Lyseon lukiossa. **Koulunuorisotyö ja nuorisotyö** - Strategisella rahoituksella koulunuorisotyötä on tehty viidellä yläkoululla, Sammonlahdessa, Kimpisessä, Kesämäessä, Lauritsalassa ja Joutsenossa. Jokaiselle näistä on resursoitu puolikkaan nuorisotyöntekijän viikkotyöajan (38,75*0,5) työpanos. Koulunuorisotyön konkreettiset arkipäivän työsisällöt ovat muotoutuneet suurelta osin koulukohtaisten tarpeiden ja koulunuorisotyöntekijöiden omien vahvuuksien mukaisesti. Koulunuorisotyötä on myös tehty Saimaan Ammattiopisto Sampoossa, jonne on palkattu kokoaikainen koulunuorisotyöntekijä kaupungin ja Sampon yhteisrahoituksella. - Nuorisotilojen kävijämäärät nousivat edellisestä vuodesta 32 %. Kävijöitä vuonna 2019 oli 41 567. Nuorisotoimessa järjestettiin toimintaa 5084 tunnin verran. Lappeenrannan kaupungissa on viisi aktiivista nuorisotilaa. Nuoret osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja toiminnassa hyödynnetään laajaa yhteistyöverkostoa. **Koulukiusaamisen estäminen** - Kivakoulu toimintamallia ja vertaissovittelumalleja käytetään kouluissa kiusaamisen estämiseksi ja ristiriitatilanteiden selvittämiseksi. - Vintiö -toimintamallia on kehitetty yhdessä poliisin ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa ja sitä käytetään vaikeiden kiusaamistilanteiden selvittelyssä. Maakunnallinen työryhmä aloitteesta on laadittu yhteinen toimintamalli lainvastaisten tekojen varalle, jossa tavoitteena on pureutua syrjäytymisen ehkäisyyn. Tavoitteena on, että kouluissa puhutaan jatkossa lainvastaisista teoista ja luovutaan koulukiusaamiskäsitteestä, koska se on epämääräinen ja vähättelevä ilmaisu, eikä välttämättä kerro yksittäisen teon vakavuutta, vastenmielisyyttä tai lainvastaisuutta. **PRO-koulutoiminta** - Positiivisesti ryhmässä oppien (PRO-koulu) toiminta on kehittynyt ja laajentunut. Yhä useampi perusopetuksen koulu toteuttaa positiivisen käyttäytymisen vahvistamista kouluissa. Toimintamalli vaatii koko koulun toimintakulttuurin muutosta, joissa koulun aikuiset erityisesti miettivät omaa toimintaansa, löytävät yhteiset ja johdonmukaiset toimintamallit.

	Eksoten oppilas- ja opiskeluterveydenhuolto ○ Koulujen yhteisölliset oppilashuoltotyöryhmät pyrkivät edistämään koko koulun hyvinvointia. Yksittäisten oppilaiden ongelmatilanteissa kootaan asiantuntijat selvittämään tarvittavia tukitoimia. Sosiaali- ja terveystoimea edustava koulukuraattori, terveydenhoitaja ja koulupsykologi osallistuvat oppilashuoltotyöhön. ○ Kouluihin on palkattu tasa-arvo hanke rahoituksella viisi psykiatriasta sairaanhoitajaa tukemaan oppilaiden hyvinvointia. Nuorten tapahtumilla ja kulttuuriin aktivoinnilla pyritään vahvistamaan positiivista minäkuvaa ja osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. **Taidetestaajat** - Lappeenrannan kaupunki on mukana taidetestaajat toiminnassa, joka vie kolmen lukuvuoden ajan (2017–2020) kaikki Suomen kahdeksasluokkalaiset taidevierailuille www.taidetestaajat.fi **Teatterin ja lukion yhteistyö** - Lappeenrannan lukioteatteri on Lappeenrannan Lyseon lukion yhteydessä toimiva teatteriryhmä, joka on tehnyt yhteistyötä kaupunginteatterin kanssa. Vuonna 2018 valmisteltiin musikaali Footloose, joka sai ensi-iltansa tammikuussa 2019. **Monipuolinen kulttuuri- ja tapahtumatarjonta** - Alle 16 -vuotiaat pääsevät ilmaiseksi Lappeenrannan kaupunginorkesterin konsertteihin ja alle 18 -vuotiaat ilmaiseksi museoihin. - Lappeenrannan taidemuseo on mukana Suomen Kulttuurirahaston Taidetestaajat-hankkeessa lukuvuonna 2018–2019. Museoissa vieraili vuonna 2019 noin 3500 koululaista. - Nuorisotoimi järjesti päihteettömän School's Out 53 -tapahtuma kesäloman alussa yhteistyössä Lappeenrannan kaupungin sekä alueen yritysten ja järjestöjen kanssa. Kesätapahtuman lisäksi järjestettiin vuotuinen päihteetön Kaamospuhallus. - Kirjaston nuorille suunnatut tapahtumat: Kauhukellari, Pakohuonepeli, kirjasto mukana Kaamospuhalluksessa jne. - LUT:n ylioppilaskunnan ja kaupungin yhteistyösopimus tapahtumatoiminnasta päivitettiin.
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö	- 8-luokkalaisten turvallisuusinfot (Eksote, Pelastuslaitos ja Poliisi) ovat toteutuneet kaikissa kouluissa. - Greenreality-kodit ja –yritykset: kaupungin strategisella erillisrahoituksella on käynnistetty hanke, jossa nuoret toimivat kierrätyksen lähettiläinä kodeissa ja yrityksissä. - Nuoria on osallistettu aktiiviesti elinympäristön suunnitteluun (ks. seuraava kohta 4 asiakasosallisuus ja yhteistyöverkostot)

4. Asiakasosallisuus ja yhteistyöverkostot	**Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin levittäminen** - Osana lapsiystävällinen toimintamallia on kehitetty erityisesti lasten ja nuorten osallisuutta. **Nuorten kuulemis- ja vaikuttamistilaisuuksia on pidetty runsaasti** o Maakunnallinen vaikuttamispäivä ja kysely osana Lape-hanketta o Sammontaloseminaari o Osallisuus- ja vuorovaikutusohjelman suunnitteluun liittyvä osallisuustyöpaja o Liikkumisohjelman lasten ja nuorten painopisteiden osalta pidettiin toimijatapaaminen o Nuorten Lappeenranta -vaikuttamispäivä 7.11. (https://www.youtube.com/watch?v=58KjkpzuZO0) o Vaikuttamispäivien koonti käsiteltiin yhteistyössä nuorisovaltuuston kanssa kaupunginhallituksessa ja toimialat ovat koonneet vastineet nuorten esille nostamiin teemoihin. Vaikuttamispäivän seurauksena mm. nuorisotoimen kesätyöpaikkojen ilmoitusaikataulua aikaistettiin nuorten keskusteluissa esittämien perusteluiden ja toiveiden perusteella. **Nuorisovaltuuston toiminta** - Nuorisovaltuuston toimintaa on kehitetty sosiaalista osallisuutta vahvistavaan suuntaan. Nuorisovaltuusto kokoontui 11 kertaa. Osallistujia oli keskimäärin 17 nuorta/kokous. Nuorisovaltuustovaaleissa syksyllä valittiin uusi nuorisovaltuusto 2020-2021. - Nuorisovaltuusto on antanut lausuntoja muun muassa valtuustoaloitteeseen Lappeenrannan kaupungin siirtymisestä avohakkuuttomaan kaupungin metsien hoitoon, valtuustoaloitteeseen koulukyydeistä, Lappeenrannan Greenreality-strategiaan, lukupuiston perustamiseen ja Moposuora-aloitteeseen **Ohjaamon asiakasraati** - Ohjaamon asiakasraati on koottu ohjaamossa käyvistä nuorista aikuisista 15-30-vuotiaista. Osa nuorista on käyttänyt ohjaamon palveluita kerran, osa useamman kerran. Ohjaamoraadin tarkoituksena on kehittää nuorten palveluita niin Ohjaamossa, kuin yleisestikin toimia nuorten äänenä palveluiden suunnittelussa. **Oppilas- ja opiskelijakunnat** - Oppilas- ja opiskelijakunnat toimivat kaikissa kouluissa ja lukioissa. He osallistuvat koulutoiminnan suunnitteluun ja arviointiin, heidän näkemystä hyödynnetään mm. koulun kalustohankintojen tekemisessä ja koulutilojen ja –pihojen suunnittelussa. Oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuus ja sen vahvistaminen kouluissa ja lukioissa on opetussuunnitelman mukaista toimintaa ja toteutuu koulun arjessa joka päivä. **Kaupunkisuunnittelu on osallistanut nuoria aktiivisesti** - Keskustan kehittämissuunnitelma, Lyseon lukiolla työpajaan osallistui 18 opiskelijaa, Sammontalon lapsivaikutusten arviointiin 70 peruskoululaista, Horisontti ja Keskustan kehittäminen Lyseolla 50 opiskelijaa, Kaikkien kaupunki - Sammontalon yhteiskehittämistyöpajaan osallistui 35 oppilasta ja avointenovien päivään 150 nuorta Greenreality työpajaan.

	Viranomaisyhteistyö - Viranomaisyhteistyötä tehdään laajasti ja monialaisetsi. Kaupungissa toimii muun muassa Ohjaamon esimiestiimi, Lapsiystävällinen kunta koordinaatiotyöryhmä, Kaupunki on mukana maakunnallisessa Lape-ryhmässä ja oppilas- ja opiskeluterveyden huollon VIP verkostossa.
5. Viestintä, tiedon tavoitettavuus ja kiinnostavuus	- Nuorten ja perheiden sekä koulun yhteistyötä pyritään edistämään. Luokanvalvojat kutsuvat oman luokkansa vanhemmat arviointikeskusteluihin 1.-2. kertaa vuodessa. Kullekin vuosiluokalle järjestetään yleensä vanhempainilta vuosittain. - Huoltajien kanssa ollaan yhteydessä Wilman kautta. Wilma mahdollistaa opiskelumenestyksen ja koulunkäynnin seuraamisen ja on tärkeä viestintä- ja yhteistyö muoto kodin ja koulun välillä. - Nuorten tieto ja neuvontapalvelu Nuorisotiedotuksen tarkoituksena on tarjota nuorille puolueetonta ja luotettavaa tietoa, neuvoa ja apua siten, että kaikilla nuorilla on yhdenvertainen oikeus tietoon taustasta ja elämäntilanteesta riippumatta. Nuorisotiedotus on osa Ohjaamo toimintaa - Nuorisotoimella on käytössä nuorten chat palvelu (Netari, Suunta ja Ohjaamo chat sekä onks tää normaalia) - Kaupunki palkkaa vuosittain nuoria Lappeenrannan pr-lähettiläiksi - Kaupunkisuunnittelu on lisännyt somen käytöstä erityisesti kaupunkisuunnittelun instagram –tili, jonka sisältöä nuoret ovat ideoineet sekä tuottaneet sitä. Sekä valokuvanneet ja tehneet myös esittelyainesitoja.
6. Työ, taloudellinen hyvinvointi ja yrittäjyys	Nuorten työllistymisen edistäminen on kaupungin strategian Kasvua ja osaamista erillisohjelman keskiössä. **Ohjaamotoiminnan vakiinnuttaminen** - Vuonna 2019 Ohjaamo Lappeenranta tavoitti 4767 henkilöä (nuoria ja nuoria aikuisia 4234). Eniten kävijöitä oli syyskuussa (16,57 %) ja lokakuussa (15,67 %). Vähiten kävijöitä oli heinäkuussa (0,1d %) ja joulukuussa (2,83 %). - Ohjaamo Lappeenrannassa vieraili vuoden 2019 aikana yhteensä 127 erilaista ryhmää. - Yksilökäyntejä vuonna 2019 Ohjaamo Lappeenrannassa oli 1669. Suurin osa kävijöistä 48,41 % olivat 18 – 24 –vuotiaita. Nuoret aikuiset saavuttivat Ohjaamon palvelua paikan päällä asioinnin lisäksi somen, sähköpostin ja puhelimen välityksellä, sekä nuoria tavoitettiin myös jalkautumalla mm. oppilaitoksiin. Ohjaamossa tapahtuvista asioinnin syistä yli puolet koskivat työtä ja yrittäjyyttä, koulutusta ja opiskelua. Ohjaamo Lappeenrannasta haettiin apua ja neuvoja myös hyvinvointiin ja terveyteen liittyvissä asioissa, vapaa-aikaa koskevissa asioissa, omaa taloutta ja omaa kotia koskevissa asioissa. - Ohjaamon ja yritysten yhteistyötä on tiivistetty ja ohjaamossa järjestetään työnantajan pikatreffejä (rekrytointitilaisuuksia). **Yrityskoordinaattori toimintamallin pilotointi** - Kaupungin strategisella erillisrahoituksella ja Me.-säätiön rahoituksella palkattiin nuorten työllistymisen edistämiseen yrityskoordinaattori, jonka tehtävänä oli mallintaa Ohjaamon, Me.-talon ja alueen yritysten yhteistyömalli nuorisotyöllisyyden edistämiseksi ja auttaa vähintään 25 heikossa työmarkkina-asemassa olevaa nuorta työllistymään. Yrityskoordinaattori kokeilu päättyi ja saavutti tavoitteet, mutta erilliselle koordinaattorille ei ole todettu olevan tarvetta.

	Kesätyöllistäminen ja kesätyöseteli - Kaupunki varasi vuonna 2019 nuorille 370 kesätyöseteliä, joista käytettiin 327. Kesätyösetelin avulla nuoret saivat vähintään kahden viikon työkokemuksen alueen yrityksistä tai järjestöistä. Kesätyöseteleistä 70 rahoitti Etelä-Karjalan osuuspankki. **Unelmaduuni kampanja** - Kaupunki järjesti viidelle nuorelle nuoren itse suunnitteleman kesätyöpaikan. **Kesätyömessut** - Kaupunki ja Ohjaamo osallistuivat aktiivisesti nuorten kesätyömessuille ja LUT:in rekry päiviin. **Työelämä osaksi opiskelua** - Kaupungin strategisella erillisrahoituksella on valmisteltu Sampon, LUTin, Saimian ja kansainvälisten opiskelijoiden työllistämisen edistämisen toimenpidekokonaisuutta yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Toimenpidekokonaisuus käynnistyi keväällä ja pilotoitavan on muun muassa kv-seteli ja Sampon valmistuneille Kisälli seteli. **Polku yliopistoon – Junior University** - Strategisella erillisrahoituksella käynnistetty Junior University toimintamalli (ks. lasten ja lapsiperheiden osuudessa kuvaus). - Strategisella rahoituksella on tuettu toimenpiteitä, joilla houkutellaan nuoria opiskelemaan luonnontieteellisiä ja matemaattisia aineita sekä maker-kulttuurin edistämistä. **Lukioiden painotukset** - Yhteistyörakenteiden kehittämistä 3. asteen oppilaitosten kanssa on jatkettu vuonna 2019 ja LUT Junior Uni-versity toimintaa lukiokoulutuksen osalta on kehitetty. - Lisäksi lukioiden tiedelinjan toimintamallia on alettu valmistella. - Liikuntapainotteisuus Kimpisen lukiolla mahdollistaa kilpaurheilun yhdistämisen sujuvammin lukio-opintoihin. Kimpisessä on myös yrittäjäpainotteinen linja. Vastaavasti Lyseon lukion musiikkiteatterilinja mahdollistaa opiskelijoiden osallistumisen ison musiikkiteatteriproduktion, suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Työikäiset 	Työikäisen väestön terveyden ja hyvinvoinnin tilasta on suhteellisen vähän tietoa. Kelan ikävakioitu sairastavuusindeksi on laskenut ja oli 2017 98,8. Kaupungin työllisyys on kehittynyt edelleen positiiviseen suuntaan vuoden 2019 aikana. Vuoden 2019 keskimääräinen työttömyysaste oli 10,1 %, mikä on 1,3 prosenttiyksikköä parempi kuin vuonna 2018. Joulukuun 2019 lopussa alle 25-vuotiaita työttömiä oli 580 (622 v. 2018). Yli vuoden työttömänä olleiden määrä laski 19,9 %, ollen 620. Lappeenrantalaisista 25 - 64-vuotiaista työkyvyttömyyseläkettä sai 6.7 % (2018) vastaavan ikäisestä väestöstä. Lappeenrantalaiset siirtyvät eläkkeelle keskimäärin 60,3 vuotiainen. Lappeenrantalaisten koulutustason on noussut tasaisesti. Lappeenrantalaisten yli 20-vuotiaiden teoreettinen koulutusaika henkeä kohti on 3,65 vuotta peruskoulun suorittamisen jälkeen. Myös elämänlaatunsa hyväksi tuntevien osuus on lisääntynyt, Silti niiden osuus, jotka arvioivat, että eivät jaksa työskennellä eläkeikään saakka on Etelä-Karjalassa korkeampi kuin Suomessa keskimäärin. (Lähde: Hyvinvointikertomus/Sotkanet)
TEEMA-ALUEET	**TOIMENPITEET**
1. Terveelliset elämäntavat	Liikunnallisen elämäntavan edistämisellä pyritään tukemaan työikäisen väestön työ- ja toimintakykyä. **Liikuntaryhmät ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen** - Lappeenrannan liikuntatoimen ohjauspalvelun terveysliikuntaryhmät on suunnattu kaikenikäisille kaupunkilaisille. Ryhmät ovat matalankynnyksen liikuntaryhmiä, joissa tärkein tavoite on lisätä kuntalaisten liikunnan harrastusta sekä tarjota terveyttä edistävää ja ylläpitävää liikuntaa. Ohjattuihin ryhmiin osallistui yhteensä 1420 eri kävijää. - Liikuntatoimi tarjoaa InBody-kehonkoostumusmittauksia maksusta (20 €). - Maahanmuuttajille on kohdennettuja liikuntaryhmiä Liikuntayhdistää-hankkeen kautta. Maahanmuuttajien liikuntaryhmissä ja liikuntakokeiluissa oli yhteensä 3715 kävijää vuonna 2019. **Terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien aktivointi** - Lappeenrannan kaupungilla on käytössä edullinen aikuisten BMI kuntosali – ja uinti -kortti. Aikuisten BMI kortteja on myönnetty yhteensä vuodesta 2015 lähtien 414 henkilölle. Vuonna 2019 uusille henkilöille on myönnetty 46 BMI korttia. Kortteja on myönnetty eri ikäisille 18–76-vuotiaille. - Lappeenrannan kaupunki järjestää liikuntaneuvontaa. Liikuntaneuvonnan uusia asiakkaita oli vuonna 2019 92 henkilö ja kontakteja yhteensä 448. **Erityisryhmienliikunta** - Kaupunki järjestää erityisryhmille suunnattuja liikuntaryhmiä. Vuonna 2019 Erityisryhmien liikuntaryhmiä oli 21 (ohjauskertoja 222), joihin osallistui yhteensä 198 osallistujaa. - Perintökaaren varoista on tuettu Eksoten vammaispalvelujen asiakkaiden uinti- ja tanssiharrastusta.

	Eksoten elintapaneuvonta hanke - Eksote on käynnistänyt hankerahoituksella hyvinvointivalmentajamallin. Hyvinvointivalmentaja on terveydenhuollon ammattilainen, joka toimii kuntien liikuntaneuvojien työparina ja vahvistaa samalla Etelä-Karjalan elintapaneuvontaprosessia sekä palvelupolkua. - Hyvinvointivalmentaja tekee yhteistyötä hoitohenkilökunnan kanssa hyvinvointiasemilla järjestämällä muun muassa erilaisia koulutuksia unesta ja ravitsemuksesta. - Henkilöstön kampanjat työhyvinvointiin liittyen (mm. KKI-rekka, liikuntakampanjat)
2. Mielen hyvinvointi	Monipuolinen kulttuuritarjonta **Kaikukortti** - Kaupungin kulttuuritoimi (museot, orkesteri ja osa teatterin näytöksistä) on mukana Kaikukortti-toiminnassa. Kaikukortti mahdollistaa sosiaalihuollon asiakkaille pääsyn maksutta kulttuuritarjonnan pariin. Kaikukortissa on mukana monia urheilu- ja muita tapahtumia. Eksote koordinoi Kaikukortti -toimintaa. **Kirjasto** - Kaikissa kaupungin kirjastoissa oli kävijöitä yhteensä 571 180. Tästä pääkirjaston osuus oli 290 750. Kasvua edelliseen vuoteen oli 12,2 %, mikä selittyy osittain 6 omatoimikirjaston lisääntyneenä käyttönä. Kirjastokäyntejä per asukas oli 7,9 (vuonna 2018 7,0). - Tapahtumia eri kirjastoissa järjestettiin 501 kertaa ja niihin osallistui 11 263 henkilöä. Tämän lisäksi erilaisia käyttäjäkoulutuksia järjestettiin 899 kertaa, joissa oli 4 552 osallistujaa. **Museot** - Museoihin on ollut ilmainen sisäänpääsy Museoperjantait- päivinä keväällä ja syksyllä. Museoperjantaita vietettiin kuukauden ensimmäisenä perjantaina. Museoperjantaiden keskimääräinen kävijämäärä oli 507 asiakasta/museoperjantai. - Museoissa on käytössä Museokortti ja Kaikukortti. Kaikkiin museoihin kävi valtakunnallinen Museokortti, jolla pääsi ilmaiseksi sisään vuosimaksua vastaan. Vuoden 2019 pääsylippujen hinnat olivat aikuisilta 10 € (Wolkoff 9 €), eläkeläisiltä, opiskelijoilta ja yli 10 hengen ryhmiltä 8 €/henkilö. Alle 18-vuotiaat pääsivät museoihin ilmaiseksi. - Lappeenrannan museoilla on vuonna 2019 ollut erilaisia kotouttamistyöpajoja ja opastuksia alueen maahanmuuttajille. Toiminnalla vahvistetaan maahanmuuttajien uuden kotimaan kulttuurituntemusta historia- ja taidenäyttelyiden avulla. Tilaisuudet on järjestetty työpajamuotoisesti tai opastuksina näyttelyihin. Ohjattuja ryhmiä kävi vuonna 2019 kaksitoista kappaletta ja niissä osallistui yhteensä yli 150 maahanmuuttajaa. Työpajatoimintaa tehtiin pääasiassa kesällä, taitelija Emmi Sinkkosen grafiikan pajassa. - Kaikissa kaupungin museoissa oli vuoden 2019 aikana 42 600 kävijää. **Kaupunginorkesteri** - Kaupunginorkesterilla on ollut monipuolinen ohjelmatarjonta. Orkesteri järjesti kaikkiaan 46 eri konserttia ja esiintymistä, joissa kuulijoita oli yhteensä 14 124 kuulijaa. Keskimääräiseksi kuulijalukumääräksi tuli 307 kuulijaa/ konsertti. Kaupunginorkesteri konsertoi eri tyyppisin konsertein sinfoniakonserteista messuihin ja

	viihdekonsertteihin ja kamarimusiikkiin. Orkesteri on jatkanut myös kokeiluja lounaskonserteista, joissa voi rentoutua klassisen musiikin parissa lounastunnilla. **Kaupunginteatteri** - Monipuolinen ohjelmatarjonta ja osallistava asiakastyö. - Vuoden 2019 aikana toteutettiin lukuisa määrä kulissikierroksia, avoimia harjoituksia, teosesittelyjä, tekijätapaamisia, keskustelutilaisuuksia, luentoja, seminaareja, työpajoja ja kurssitoimintaa. **Lappeenrannan kaupunki tukee Saimaan kriisikeskuksen ja Heikin talon toimintaa** - Saimaan Kriisikeskus palvelee erilaisiin elämän ongelmatilanteisiin joutuneita ihmisiä täydentäen julkisten palvelujen verkostoa. Kriisikeskukseen voi ottaa yhteyttä mm. seuraavissa elämän kriisitilanteissa: menetykset ja pitkittynyt suru, ahdistus ja paha olo, työelämään liittyvät vaikeudet, stressi ja uupumus, sairauden aiheuttama kriisi, ihmissuhteisiin liittyvät ongelmat - Heikin talon toiminnan tavoitteet ovat yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen sekä työelämäosallisuuden vahvistaminen. Heikin talo on lappeenrantalainen voittoa tavoittelematon yleishyödyllinen yhdistys, jonka toimintaan voivat osallistua kaikki, jotka voivat hyötyä toiminnasta. Toiminta on maksutonta ja vapaehtoista.
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö	**Pyöräilyn ja joukkoliikenteen käytön edistäminen** - Kaupungissa toimii pyöräilyn edistämisen työryhmä, jossa on edustettuna laajasti eri toimijat pyöräilyn mahdollisuuksien kehittämiseksi. - Joukkoliikenteen käyttöä aktivoitiin ja joukkoliikenteen ilmeen uudistamiseen osallistuttiin laajasti kuntalaisia. Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuonna 2019 joukkoliikennepoliittisen ohjelman joukkoliikenteen kehittämistä. Paikallisliikenteen vuonna 2020 alkava sopimuskausi kilpailutettiin. Paikallisliikenteen matkustajamäärä nousi vuonna 2019 edelliseen vuoteen verrattuna 5,8 % ollen 1 777 558 matkustajaa. - SPR:n Pyöräriksat on toiminut aktiivisesti tarjoten liikuntarajoitteisten pyöräilyn ja osallisuuden edistämistä. **Esteettömyyden edistäminen** - Kirjastoon on hankittu esteettömyysvälineitä lainattavaksi Perintökaaren varoilla. - Omatoimikirjastot ovat olleet laajasti käytössä. - Esteettömyystyöryhmän työ on ollut aktiivista. Esteettömyystyöryhmä on perehtynyt kaupungin julkisen rakentamisen ja katualueiden esteettömyyteen. Esteettömyystyöryhmä kokoontui neljä kertaa vuonna 2019. - Kaupungin verkkosivujen uudistus on käynnistynyt ja kehittämistyössä on kiinnitetty erityistä huomiota , huomioidaan saavutettavuuteen. **Liikenne turvallisuus** - Liikenne onnettomuuksien määrä kasvoi vuonna 2019. Liikenne onnettomuuksia oli yhteensä 240 vuonna 2019. Eniten kasvoi omaisuusvahinkoihin johtaneet onnettomuudet. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia oli kaksi ja vakavia loukkaantumisia seitsemän. Liikenneturvallisuuden parantamista tehdään laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

4. Asiakasosallisuus ja yhteistyöverkostot	- Kaupunki käynnisty osallisuusohjelman laadinnan ja sen työstämiseen on osallistettu kuntalaisia digitaalisesti ja järjestetty työpajoja. - Asukas- ja alueneuvosto kokoontui vuonna 2019 kolme kertaa ja vuonna 2019 neuvostoalta ei pyydetty lausuntoja. Asukas- ja alueneuvosto valitsi alueraatien, Asukkaiden Lappeenranta -toiminta, ehdotuksista vuoden asukastoimijaksi Joutsenon kotiseutuyhdistys ry:n. - Maahanmuuttajaien alueraadin toiminnan lakattua kaupunki on käynnistänyt yhteistyössä Eksoten maahanmuuttopalveluiden kanssa monikulttuurisuus foorumin. Foorumi järjestetään 2-3 kertaa vuodessa aina jonkin teeman ympärille. Tapahtumat suunnitellaan yhdessä Eksoten maahanmuuttopalveluiden kokemusasiantuntijoiden eli avainhenkilöiden kanssa. Toiminta on ollut aktiivista ja tavoittanut hyvin maahanmuuttotaustaisia asukkaita. - Paikallisen romaniväestön kanssa on tiivistetty yhteistyötä ja käynnistetty romanityöryhmä yhteistyössä Eksoten kanssa. Tavoitteena on lisästä kaupungin palveluiden tietoisuutta ja edistää romanikulttuurin säilymistä. - Vammaisneuvosto kokoontui 2019 neljä kertaa. Vammaisneuvoston kokouksiin kutsuttiin eri tahojen asiantuntijoita kertomaan oman alansa ajankohtaisista asioista. Vammaisneuvoston kokouksissa keskusteltiin ja vietiin esteettömyyttä koskevia asioita eteenpäin. - Vammaisneuvoston alaisuudessa toimii esteettömyystyöryhmä, joka kokoontui neljä kertaa ja teki aktiivisesti aloitteita. Esteettömyystyöryhmä on perehtynyt kaupungin julkisen rakentamisen ja katualueiden esteettömyyteen. Vuonna 2019 ei myönnetty Vammaisneuvoston esteettömyyskunniamainintaa. - Lappeenrannan vammais- sekä vanhusneuvostot järjestävät eduskuntavaaliehdokkaiden kuulemistilaisuuden ikäihmisiä ja vammaisia askarruttavista kysymyksistä. - Kaupunki on järjestänyt lukuisia kuulemis- ja keskustelutilaisuuksia kaavavalmisteluihin liittyen. - Liikkumisohjelma tehtiin laajassa yhteistyössä alueen asukkaiden kanssa. Liikkumisohjelman valmistelussa hyödynnettiin asukaskyselyjä ja työpajoja. - Kaupungin avoimet ovet pidettiin elokuussa ja samalla järjestettiin Greenreality karnevaalit. - Asukasdemokratian edistämiseksi myös päätöksenteossa kaupunki lähettää valtuuston lähetykset verkossa. - Kirjaston asiakasraati kokoontui kaksi kertaa. Vuodesta 2013 toimineen kirjaston asiakasraadin toiminta päättyi vuoden lopussa. Jatkossa kirjastossa mietitään erilaisia, edustuksellisempia tapoja osallistaa asukkaita kirjaston toiminnan ja palvelujen suunnitteluun. - Pääkirjaston peruskorjauksen Mist sie haaveksit? -osallistamishanke käynnistyi loppuvuodesta. Mahdollisuudesta osallistua asiakastyöpajoihin vuoden 2020 puolella viestittiin suoraan esim. vammais- ja vanhusneuvostoille sekä ylioppilas- ja oppilaskunnille, nuorisovaltuustolle sekä lasten parlamentille. Osallistamisen mahdollistamiseksi peruskorjausprosessiin suunniteltiin aikuisten, lasten ja nuorten erilaisia osallistamistapoja yhdessä nuorisotoimen osallisuuskoordinaattorin kanssa. Varsinainen yhteistyö käynnistyy laajemmin vuonna 2020. - Teatteri tekee aktiivista yleisötyötä.

	- Työllistymisen edistämisessä kaupunki on aktiivisetsi mukana työllisyyttä edistävän monialaisen yhteistyöverkoston (TYP) työskentelyssä. Työllisyyden edistämisessä on tiivistetty yhteistyötä alueen yrittäjäjärjestöjen ja yrittäjien kanssa.
5. Viestintä, tiedon tavoitettavuus ja kiinnostavuus	- Markkinoinnissa ja viestinnässä on erityisesti panostettu some-näkyvyyteen sekä videotuotantoihin. o Koottu tietoja viikonlopun tapahtumista sosiaaliseen mediaan. o Tiedotettu liikunta- kulttuuritarjonnan mahdollisuuksista (jumpparyhmät, uinti, ladut, jäähallin yleisöluistelut, näytökset ja näyttelyt). - Uudistettu hyvinvointi- ja sivistyspalvelujen markkinointi-ilmettä. - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä tiedotettu yhdessä Eksoten kanssa terveysluennoista ja järjestetty erilaisia tapahtumia muun muassa asunnottomien yö-tapahtuma. - Kannustettu työmatkaliikuntaan tiedottamalla kaupungin työmatkatempauksesta sekä joukkoliikenteen mahdollisuuksista. Kaupunki tarjosi omalle henkilöstölle työmatkasetelin (kokeilu 2019). - Alueen yritysten ja muiden toimijoiden kanssa on tehty aktiivista rekrytointimarkkinointia. Kevään 2019 metallialan yhteisrekrytointi toteutettiin yhdessä Imatran kaupungin ja eteläkarjalaisten yritysten kanssa. Kampanjassa olivat mukana myös TE-palvelut sekä Saimaan ammattiopisto Sampo. - Yhteistyössä yliopiston kanssa on käynnistetty yhteinen brändimarkkinointikampanja, joka on näkynyt erityisesti Helsingissä. Kotikaupunkini -videot onnellisista Lappeenrantaan muuttaneista yrittäjistä, opiskelijoista ja asiantuntijoista esittelevät kaupungin monipuolisuutta ja tuovat lisää sisältöä kampanjaan. - Suomen ilmastopää-kaupunki-brändin ja Greenreality-toimintojen markkinoimiseksi ja Greenleaf-kilpailuun liittyen on toteutettu uudet verkkosivut.
6. Työ, taloudellinen hyvinvointi ja yrittäjyys	**Kaupungin työllisyystoimenpiteet** - Kaupungin työllisyyden edistämisen kärkinä olivat edelleen nuoret ja pitkäaikais- ja rakennetyöttömät. Hyviä tuloksia on saatu erityisesti yli vuoden työttömänä olleiden tuloksissa. Kaupungin palkkatuetussa työssä eri toimialoilla työskenteli keksimäärin 64 henkilöä kuukausittain. Kuntouttavassa työtoiminnassa on ollut noin 20 henkilöä kuukausittain kaupungin omassa toiminnassa. - Hankinnoissa on käytössä sosiaaliset kriteerit. **Verkostoyhteistyö** - Työllisyyden edistämisessä on tiivistetty yhteistyötä alueen yrittäjäjärjestöjen ja yrittäjien kanssa. Kaupungin myöntämää yrityslisää haki 9 yritystä markkinoinnin tehostamisesta huolimatta. Kaupunki avusti 24 järjestöä työllistämisessä ns. työllisyyskumppanuuden kautta. - Etelä-Karjalan työllisyys johtoryhmä on seurannut aktiivisesti Etelä-karjalan työllisyysohjelman toimenpiteitä. **Siirtymätyö** - Lappeenrannan kaupunki tekee yhteistyötä Heikin talon kanssa mielenterveys- ja päihdekuntoutujine siirtymätyön mahdollistamiseksi.

	Rekrytointikampanjat - Alueen yritysten ja muiden toimijoiden kanssa on tehty aktiivista rekrytointimarkkinointia. Kevään 2019 metallialan yhteisrekrytointi toteutettiin yhdessä Imatran kaupungin ja eteläkarjalaisten yritysten kanssa. Kampanjassa olivat mukana myös TE-palvelut sekä Saimaan ammattiopisto Sampo. **Yrityspalvelut ja Business Mill** - Wirma yrityspalvelut auttaa yrittäjiksi aikovia yritysten perustamisessa ja yritystoiminnan kehittämisessä, kasvussa ja kansainvälistymisessä. Yrityspalveluita tuotetaan kaupungin omana toimintana ja lisäksi yhteistyötä muiden toimijoiden kuten rahoittajien, oppilaitosten, yrittäjäjärjestöjen ja yksityisten asiantuntijaorganisaatioiden kanssa tiivistetään. Lappeenrantaan perustettiin vuonna 2019 yhteensä 307 yritystä, mikä on 2 % vähemmän kuin 2018. - Vuonna 2019 ns. kevytyrittäjyys-palveluiden kysyntä yleistyi (kevytyrittäjät eivät näy perustettujen yritysten tilastoissa). - Wirman tuella perustettiin 80 uutta yritystä, mikä on 15 % laskua edellisvuoteen. Kaikista alueelle perustetuista yrityksistä noin 26 % käytti Wirman palveluita. - Wirma yrityspalveluiden ja Business Millin yhteistyötä syvennettiin Wirma yrityspalveluiden laajentuessa kampusalueelle. Business Mill palvelun tuella perustettiin 9 yritystä sekä 2 uutta liiketoimintakonseptia olemassa oleviin yrityksiin. Tämän lisäksi 61 toiminnassa olevaa yritystä tuli Business Mill palveluiden piiriin. Vuonna 2019 Business Mill palveluilla oli yhteensä 1136 kpl asiakaspalvelutapahtumaa, sisältäen ilman y-tunnusta olevat tiimit 52 kpl. Työllisyysvaikutusten arvio on vielä kesken, mutta karkea arvio on 26 htv.

Ikäihmiset 	Valtaosa (93 %) lappeenrantalaisista 75 vuotta täyttäneistä asuu omassa kodissa ja näistä 49.9 % asuu yksin. Palvelurakenne on siirtynyt voimakkaasti laitoshoidosta kevyemmin tuetun asumisen suuntaan. Tehostun palveluasumisen piirissä on 6,8 % 75 vuotta täyttäneistä. Ikäihmisten yksinäisyyttä ehkäistään ja samalla toimintakykyä tuetaan liikunta- ja kulttuuripalveluilla. Yksinäisyyden torjumiseksi tarvitaan laaja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. 65 vuotta täyttäneistä noin 30 % ei harrasta vapaa-ajan liikuntaa. Täyttä kansaneläkettä saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä oli 1,5 %, kun luku vastaavasti koko maassa oli 2,1 %. Määrä on pysynyt samalla tasolla. Osuus osoittaa pienituloisuutta eläkeikäisessä väestössä. Kaupungin demografinen huoltosuhde on 60 ja luku on kasvanut tasaisetsi viime vuosina. (Lähde: Hyvinvointikertomus/Sotkanet)
TEEMA-ALUEET	**TOIMENPITEET**
1. Terveelliset elämäntavat	Kaupunki pyrkii mahdollistamaan kaiken ikäisten liikkumisen ja terveyden ja toimintakyvyn ylläpidon. Ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitämiseksi tehdään tiivistä yhteistyötä Eksoten kanssa. **Toimintakyvyn ja liikunnan ylläpito** - Voimaa vanhuuteen yhteistyöryhmä kokoontui vuoden aikana yhteensä 3 kertaa. Lappeenrannan liikuntatoimi aloitti 2018 joulukuussa Ikäinstituutin järjestämään kolmivuotiseen Voimaa vanhuuteen mentorointiohjelmaan. Mentoroinnin avulla kunnilla on mahdollisuus tarjota kuntien ikääntyneille liikuntaneuvontaa, ohjattuja lihasvoima- ja tasapainosisältöisiä ryhmiä, ulkoilua ja erilaisia arkiliikunnan mahdollisuuksia. Hanketta on jatkettu vuonna 2019. - Ikäihmisille on pidetty vertaisohjaaja koulutuksia maaliskuussa ja marraskuussa (17 osallistujaa koulutuksissa). o 2 vertaisohjaajaa on vetänyt ulkoiluryhmää Rantaraitilla, Kimpisessä, Satama/linnoitusalueella. Ulkoilupaikka määrittynyt vuodenajan mukaan - Senioreiden liikuntaneuvonta on saatu osaksi liikuntatoimen palveluvalikkoa. Senioreiden liikuntaneuvonta on tarkoitettu yli 65-vuotiaille kuntalaisille toimintakyvyn kehittämiseen ja ylläpitämiseen. Vuonna 2019 asiakkaita oli 65, joista uusia asiakkaat oli 40. Toimintaa on rahoitettu Perintökaaren varoin. - Senioreille on järjestetty erilaisia kuntosalikursseja sekä liikunnallisia tapahtumia muun muassa Marjolassa. - Perintökaaren varoista on tuettu Eksoten omaishoitajien vapaa-ajan toimintaa 100 euron suuruisella e-passilla tai palvelusetelillä. - Liikuntatoimen ryhmätoiminnot ja liikuntapaikat ovat ikäihmisten käytettävissä (ks. työikäiset terveelliset elintavat). - Kaupunki tukee järjestöjä hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävässä toiminnassa sekä järjestöavustusten että Perintökaaren varojen avulla. - Eksoten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiimi ja perusterveydenhuolto panostavat toimintakyvyn tukemiseen ja ennaltaehkäisyyn. Eksoten laajat toimenpiteet on kuvattu maakunnallisessa hyvinvointikertomuksessa. Kaupunki tekee yhteistyötä Eksoten kanssa.

2. Mielen hyvinvointi	**Monipuolinen kulttuuri- ja tapahtumatarjonta** - Monipuolinen kulttuuri- ja tapahtumatarjonta (ks. työikäiset Mielen hyvinvointi) on myös kaupungin ikäihmisten merkittävä hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäjä. **Piristäjät-palvelu** - Piristäjä-palvelu on Suomen Punainen Risti (SPR) Lappeenrannan osaston ja Lappeenrannan kaupungin kulttuuritoimen yhteistyössä toteuttama hyvinvointia lisäävä palvelu. Palvelun tavoitteena on virkistää lappeenrantalaisia osallistumaan kulttuurin ja liikunnan pariin vapaaehtoisen Piristäjän avulla. Kaupunki tukee toimintaa työllisyysvaroin ja avustuksin. - Kirjaston piristäjäkummi toiminta on käynnistynyt 2019. Yksi vapaaehtoinen piristäjä on kerran viikossa 2 tuntia esittelemässä piristäjäpalvelua sekä Lappeenrannan kulttuuritarjontaa kirjastolla. **Riksa palvelu** - SPR:n piristäjäpalvelu on käynnistänyt kaupungin strategisella tuella rikaspyöräpalvelun. Vapaaehtoiset kuljettavat liikuntarajoitteisia riksakyydillä (2 kpl) kesäaikana. **Virkistystoiminta** - Kaupunki tukee päiväkeskustoimintaa Perintökaaren varoista. - Leskiryhmätoiminnan tukeminen Perintökaaren varoista. **Monipuolinen kulttuuri- ja tapahtumatarjonta** - Kulttuuritoimen palvelut on kuvattu työikäiset mielen hyvinvointi -osiossa. Erityisesti ikääntyneille suunnattuja kulttuuritoimen tai kulttuuritoimijoiden palveluja vuonna 2019 olivat: o Orkesterin vierialut palveluasumisen yksiköissä o Potero orkesterin vierailut palveluasumisen yksiköissä (Perintökaaren varoilla) o Eläkeläiset saavat teatteri -ja orkesterilippunsa peruslippua edullisempaan hintaan o Sotaveteraanit pääsevät konsertteihin ilmaiseksi esittämällä Tammenlehvä-tunnuksen o Henkilökohtaiset avustajat pääsevät konsertteihin ilmaiseksi. **Yhteisölliset tilat** - Kaupunki on mahdollistanut Kuutinkulman yhteisöllisen tilan jatkon vuoden 2019 lopussa, minkä jälkeen toiminnan vetovastuun on ottaa Etelä-karjalan yhdistysten yhdistys. - EKTA ry on päättänyt jatkaa Sammonlahden asukastilan toimintaa ja toimintaa kehitettään yhteistyössä alueen asukkaiden ja sidosryhmine kanssa - Kaupungin tiloja on mahdollista vuokrata edulliseen hintaan Varaamo palvelun kautta.
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö	**Esteettömyyden edistäminen** - Esteettömyystyöryhmä on perehtynyt kaupungin julkisen rakentamisen ja katualueiden esteettömyyteen. Esteettömyystyöryhmä kokoontui neljä (4) kertaa vuoden 2019 aikana. Esteettömyystyöryhmän kokouksiin kutsuttiin eri tahojen asiantuntijoita kertomaan oman alansa ajankohtaisista asioista. Vuonna 2019 ei myönnetty Vammaisneuvoston esteettömyyskunniamainintaa.

	- Kirjastoon on hankittu esteettömyys välineitä lainattavaksi Perintökaaren varoilla. - Vanhusneuvosto jakoi liukuesteitä ja heijastinliivejä. Hanke toteutettiin Perintökaaren varoilla. - Pyöräriksat: liikuntarajoitteisten pyöräilyn/liikkumisen ja osallisuuden edistäminen. - Kaupunki jakaa talonyhtiöille hissiavustuksia. - Perintökaaren varoihin on tehty varaus ennaltaehkäiseviin kodin muutostöihin vähävaraisten ikäihmisille. Muutostöiden koordinoinnista vastaa Eksoten Isoapu palvelu. Tuelle ei ole ollut kysynytää. - Vanhusneuvosto järjesti ”Yksin tai yhdessä turvallisesti kotona” -seminaarin. - Eksote ja Etelä-Karjalan pelastuslaitos tekevät kodinturvallisuuden edistämiseksi merkittävää työtä Kat-hankkeessa. **Muu toiminta turvallisuuden edistämiseksi** - Ikäihmisten kanssa työskenteleville ammattilaisille ja järjestöjen edustajille on järjestetty turvallisuuskoulutusta eri puolilla Etelä-Karjalaa. - Veteraanien avustustoiminnan tukeminen Perintökaaren varoilla.
4. Asiakasosallisuus ja yhteistyöverkostot	- Vanhusneuvosto kokoontui vuonna 2019 viisi (5) kertaa. Työvaliokunta kokoontui kuusi (6) kertaa. Vanhusneuvoston kokouksiin kutsuttiin eri tahojen asiantuntijoita kertomaan oman alansa ajankohtaisista asioista. - Vanhusneuvosto on toiminut aktiivisesti ja tehnyt muun muassa aloitteen järjestötalosta ja järjestöyhteistyön tiivistämisestä. - Lappeenrannan kaupungin vanhusneuvosto toteutti ensimmäisen kerran Vuoden Willein vanhus -tunnustuksen jaon. Asukkaat saivat äänestää joko sähköisesti tai paperilomakkeella Vuoden Willeintä vanhusta. Vuoden Willein vanhus äänestyksessä annettiin 102 ääntä. Jatkossa tunnustus jaetaan vanhustenviikolla. - Maakunnallinen vanhus- ja vammaisneuvosto: Lappeenrannan kaupungin vanhusneuvosto osallistui vuoden 2019 aikana yhteen (1) maakunnalliseen vanhus- ja vammaisneuvostojen kokoukseen 4.4.2019. Maakuntauudistuksen kaatumisen myötä, loppui maakunnallisen vanhus- ja vammaisneuvoston toiminta ja palattiin vanhaan käytäntöön eli vuorovuosien maakunnan vanhusneuvostot kutsuvat toisensa yhteistapaamiseen. - Vanhustenviikolla järjestettiin päivätanssit ja jaettiin liukuesteitä sekä heijastinliivejä. - Kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä eläkeläis- ja vammaisjärjestöjen kanssa. - Kaupungin osallisuustyö kohdentuu kaikkiin ikäryhmiin (ks. työikäiset Asiakasosallisuus ja yhteistyöverkostot).
5. Viestintä, tiedon tavoitettavuus ja kiinnostavuus	- Kaupunki on viestittänyt aktiivisesti palveluista ja tukenut digiopastuksissa. Kirjaston digiopastaja on tehnyt asiakasopastuksia ja koordinoi vertaisopastajien toimintaa kirjastoissa. Asiakasopastuksia on tehty 316 kertaa ja opastettavia henkilöä on ollut 345 . Kotiin suunnattuihin digiopastuksiin on palkattu oma henkilö ja asiakaskäyntejä oli yhteensä 265 ja asiakkaita 340. Asiakaskunta on pääosin ikääntyneitä. - Kaupungin nettisivuja ollaan uudistamassa ja keskeisenä uudistuksessa on saavutettavuuden parantaminen.

KAIKKI IKÄRYHMÄT	TEEMA-ALUEET / TOIMENPITEET
Eriarvoisuuden vähentäminen 	**Syrjäytymisen ehkäisy** Lappeenrannan kaupunki on vakiinnuttanut Ohjaamo-toiminnan Monarille. Kaupunki on mahdollistanut Ohjaamon koordinoinnin ja toiminnan edelleen kehittämisen strategisella erillisrahoituksella. Valtionhallinnon taholta on myös panostettu Ohjaamoihin ja Ohjaamossa työskentelee nuorisotoimen ammattilaisten lisäksi Te-hallinnon ja Eksoten asiantuntijoita. Vuoden 2019 aikana on valmisteltu Ohjaamosopimus, jonka tavoitteena on turvata monialainen yhteistyö ja asiantuntijaresursointi. Ohjaamosta alle 30-vuotias nuori saa neuvoa, apua ja tukea työhön, koulutukseen ja arkeen liittyvissä asioissa. Ohjaamo tarjoaa yksilöohjausta, erilaisia ryhmiä sekä erilaisia tapahtumia ja tilaisuuksia. Etsivän nuorisotyöntekijöiden asiakaskunnaksi on valikoitunut pääosin täysi-ikäiset, opintonsa useaan kertaan keskeyttäneet ja työelämän ulkopuolelle jääneet nuoret. Suurella osalla asiakkaista on merkittäviä esteitä, niin oman psyykeen alueella kuin elämäntapavalinnoissakin. Nuorten pulmina ovat mielenterveys- ja päihdeongelmat, velkaantuneisuus, yksinäisyys ja opintojen keskeytys. Etsivänuorisotyön palvelut tavoitti vuonna 2019 noin 140 nuorta. Perusopetuksessa resursseja on suunnattu erityisesti haavoittuvammassa asemassa olevien oppilaiden opetukseen. Vuoden 2019 aikana suomi toisena kielenä oppilaiden (S2-oppilaiden) opetusresurssia on lisätty ja Opetushallituksen tasa-arvohankkeen avulla on lisätty henkilöstöresurssia haasteellisten ryhmien tukemiseen. Lisäksi strategiarahalla on käynnistetty Kaikille yhteinen koulu – hankkeen, jolla tuetaan kouluja kehittämään toimintakulttuuria ja tuen rakenteita siten, että mahdollisimman monella lapsella olisi mahdollista käydä omaa lähikouluaan. Lappeenrannan kaupunki on käynnistänyt yhteistyössä Eksoten kanssa Icehearts toimintamallin kaupungissa. Lappeenrantaan on tarkoitus perustaa kaksi Ichearts ryhmää vuoden 2019 syksystä lähtein. Icehearts on varhaisen puuttumisen toimintamalli lapsen hyväksi sekä sosiaalityön, koulun ja vapaa-ajan tueksi. Icehearts on toimintamalli, jonka työväline on joukkueurheilu. Jokainen joukkue on 12 vuotta kestävä yhteinen matka – lapsuudesta aikuisuuden kynnykselle ja tavoitteena on, että joukkueen tukena on koko ajan sama henkilö. Joukkueet muodostetaan tukemaan poikien hyvinvointia ja syrjäytymisen ehkäisyä. Toinen ryhmä on aloittanut toiminnan ja toinen on käynnistymässä. Lappeenrannan kaupunki on solminut kumppanuussopimuksen Me.-talon toiminnan jatkamisesta Nicehearts ry:n kanssa. Me-talo Lappeenrannan toiminnot ja palvelut muotoutuvat alueen ihmisten omista tarpeista lähtien. Talossa harrastetaan, tehdään yhdessä ja järjestetään monipuolista toimintaa eri-ikäisille. Toimintaa tuottavat useat vapaaehtoiset, alueen yhdistykset sekä julkisen sektorin toimijat. Me-talo on yhteisöllinen tila, joka kokoaa alueen kaikenikäiset ihmiset ja toimijat lisäämään yhdessä asuinalueen hyvinvointia. Tarkoitus on kehittää toimintaa järjestötalotyyppiseksi alustaksi.

	Nicehearts ry on järjestänyt yläkouluilla ja Lappeenrannan Me.-talolla Tyttöjen Tila toimintaa. Tyttöjen Tilan avointen iltojen tarkoituksena on tarjota paikka mihin 10 – 28 -vuotiaat tytöt sekä moninaisesti sukupuolensa kokevat nuoret voivat tulla viettämään aikaa, tapaamaan uusia ihmisiä ja kokeilemaan uusia juttuja. Avointen iltojen aikana voit osallistua pienryhmiin, joissa tehdään ruokaa, askarrellaan, katsotaan elokuvia ja käydään retkillä. Toiminta on saanut Stean hankerahoituksen tuleville vuosille ja kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä tyttötyössä. Lappeenrannan kaupunki on jakanut vähävaraisten lapsiperheiden harrastusavustusta vuodesta 2013 lähtien. Harrastusavustuksen toimintamallia lähdettiin uudistamaan vuoden 2019 lopulla ja vuoden 2020 aikana kokeillaan harrastuksen järjestäjien kumppanuusmallia, jossa tuen jakajana toimivat harrastuksen järjestäjät. Laaja koulujen yhteydessä toimiva iltapäiväkerho ja harrastustoiminta tähtäävät siihen, että jokaisella lappeenrantalaisella lapsella olisi harrastus. Syke-100 hankkeella on mahdollistettu nuorille ilmaista liikuntaharrastustoimintaa ja kaupunki on valmistellut harrastuspassi pilottia yläkouluikäisille. Pilotti toteutetaan vuonna 2020. **Yhdenvertaisuuden edistäminen** Kulttuurin yhdenvertaisen saavutettavuuden edistämiseksi Lappeenrannan kaupungin kulttuuritoimi on mukana Kaikukortti toiminnassa. Kaikukortti mahdollistaa ilmaisen sisäänpääsyn valittuihin kulttuurikohteisiin. Korttia jaetaan sosiaalisin perustein. Kaupungin kulttuurilaitokset ovat mukana toiminnassa. Kulttuuritoimi mahdollistaa myös henkilökohtaisten avustajien ja SPR:n piristäjine ilmaisen pääsen muun muassa konsertteihin ja teatteriin. Kaupunki edistää osatyökykyisten työllistymistä. Kaupungin esteettömyystyöryhmä tekee aktiivista vaikuttamistyötä saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden edistämisessä. Maahanmuuttajien työllistymisen edistämiseen on kiinnitetty huomiota. Kotoutumisen edistämisessä Liikunta-yhdistää hanke tekee arvokasta kotouttamistyötä ja Me.-talo on osoittautunut toimivaksi kohtausalustaksi myös maahanmuuttotyölle. Alueellisen segregaation välttämiseksi on kiinnitetty erityisesti huomiota alueisiin, joissa on sosioekonomisia haasteita. Muun muassa opetustoimessa resursseja kohdennetaan alueelliset erityispiirteet huomioiden (tasa-arvohanke). Kehittämällä alueiden palveluverkkoa pystytään vastaamaan ennakkoon alueen asukkaiden palvelutarpeisiin. Yhdenvertaisuus teema oli esillä myös nuorten vaikuttamispäivässä ja tavoitteena on saada julkilausuma vuoden 2020 aikana kaupungin yhdenvartaisuuden ja tasa-arvon edistämisestä, kun kaupungin osallisuusohjelma on valmistunut.

Osallisuuden lisääminen ja vahvistaminen 	Lappeenrannan kaupungin strategisena tavoitteena on positiivisuuden ja luottamuksen vahvistaminen. Lappeenrannan kaupunki on panostanut vahvasti asukkaiden osallisuuden edistämiseen. Kaupungissa toimii aktiivisia asukasyhdistyksiä, joiden toimintaa kaupunki tukee. Kaupungissa on myös asukas- ja alueneuvosto. Lakisääteiset vaikuttamistoimielimet vanhus-, vammais- ja nuorisovaltuusto toimivat myös aktiivisesti ja ottavat kanta valmisteltaviin asioihin ja tekevät aloitteita. Kaupungissa toimii myös aktiivinen alakouluikäisistä muodostuva lasten parlamentti ja vammaisneuvoston alainen esteettömyystyöryhmä. Kaupungissa käynnistettiin vuonna 2019 monikulttuurinen foorumi yhteistyössä Eksoten maahanmuuttopalvelujen ja Me.-talon kanssa. Keskeisessä roolissa ovat Eksoten kokemusasiantuntijat, joiden kanssa yhdessä suunnitellaan teematilaisuudet. Lisäksi vuonna 2019 tiivistettiin yhteistyötä paikallisen romaniväestön kanssa. Tavoitteena on käynnistää asukkaiden näkökulmasta toimiva romanityöryhmä, jonka toiminnasta vastaavat romaniväestön edustajat yhteistyössä kaupungin ja Eksoten kanssa. Kaupungin strategisella erillisrahoituksella on aloitettu kaupungin Osallisuus ja vaikuttavuus ohjelman valmistelu. Strategiseen rahoitukseen on myös varattu rahoitusta digitaalisten osallisuustyövälineiden hankintaan. Kaupungin strategisella rahoituksella on palkattu osallisuus koordinaattori nuorisotoimeen, jonka tehtävän on tukea hyvinvointi- ja sivistypalvelujen toimialaa asukkaiden osallistamisessa. Kaupunkisuunnittelu on palkattuna vuorovaikutussuunnittelijan jo aiemmin. Asukastilaisuuksia on järjestetty monissa asema- ja yleiskaavahankkeissa ja koulukeskusten suunnitteluissa. Asukastilaisuudet ovat olleet pääosin työpajatyyppisiä, avoimet ovet periaatteella toteutettuja. Kaupunkisuunnittelun asukastilaisuuksiin ja työpajoihin osallistui yhteensä 1998 asukasta. Ja verkkokyselyihin vastasi yhteensä 775 kuntalaista. Kaupunkisuunnittelu järjesti myös erilaisia nuorten ja lasten kuulemistilaisuuksia ja osallistui myös lapsille ja nuorille suunnattuihin tapahtumiin. Myös hyvinvointi- ja sivistystoimialalla on osallistettu kuntalaisia palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen. Kaupungissa toimii useita asiakasraateja muun muassa kirjaston asiakasraati on toiminut vuodesta 2013. Kirjaston asiakasraadin toiminta loppui vuoden 2019 lopussa ja kirjasto etsii uusia osallistamisen muotoja vuoden 2020 aikana. Pääkirjaston peruskorjauksen Mist sie haaveksit? -osallistamishanke käynnistyi loppuvuodesta. Mahdollisuudesta osallistua asiakastyöpajoihin vuoden 2020 puolella viestittiin suoraan esim. vammais- ja vanhusneuvostoille sekä ylioppilas- ja oppilaskunnille, nuorisovaltuustolle sekä lasten parlamentille. Suunniteltiin aikuisten, lasten ja nuorten erilaisia osallistamistapoja yhdessä nuorisotoimen osallisuuskoordinaattorin kanssa Teatterilla on aktiivinen teatteriklubi ja teatteri järjestää avoimia yleisötilaisuuksia näytöksistä. Myös museon asiakasraati toimii aktiivisesti. Kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä alueen järjestöjen kanssa ja tukee niiden toimintaa avustuksin. Liikuntatoimi on aloittanut aktiivisen järjestö- ja seurafoorumitoiminnan. Kaupunki on järjestöjen ja vanhusneuvoston aloitteesta selvittänyt järjestötalon käynnistämistä kaupunkiin. Tilaa ei ole vielä löytynyt mutta yhteistyö asian edistämiseksi jatkuu. Strategisella rahoituksella on mahdollistettu digitaalinen alusta, Varaamo, jonka kautta järjestöt voivat varata ja vuokrata kaupungin eri toimitiloja omaan käyttöönsä edullisesti. Varaamon markkinointiin on panostettu vuonna 2019. Vuoden 2019 lopulla kaupunki mahdollisti Kuutinkulman ja Ektan ylläpitämän Sammonlahden asukastilan toiminnan jatkumisen

	yhteistyössä järjestöjen kanssa. Kaupunki solmi kumppanuussopimuksen Nicehearts ry:n kanssa Me.-talon toiminnan jatkosta. Me.-talo on matalankynnyksen kohtauspaikka kaupungin keskustassa ja se tähtää osallisuuden lisäämiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Järjestöillä on mahdollista järjestää myös matalankynnyksen kaikille avointa toimintaa Me.-talolla. Vapaaehtoistyön aktivoimiseksi kaupunki otti käyttöön järjestöjen toiveesta vapaaehtoistyo.fi-palvelun. Pilottia ei jatketa. Vapaaehtoistyön koordinointi kuitenkin jatkuu ja sen kehittämisestä vastaa Eksoten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiimi.
Ehkäisevä päihdetyö 	Pakka-toimintamallin mukainen työskentelyä toteutetaan yhdessä Eksoten kanssa. Lappeenrannan kaupunki osallistui aktiivisesti maakunnallisen tarjontatyöryhmän toimintaan. Lupalausuntomenettelyn pohjalta järjestettiin useita kuulemistilaisuuksia kuntalaisille Lappeenrannan alueen ravintoloiden anniskeluajan laajentamispyyntöihin liittyen. Kuulemisissa on ollut mukana ympäristötoimen ja kaupunkikehityksen vastuualueenedustajia. Ehkäisevän päihdetyön viikolla järjestettiin nuuskainfoja kouluilla ja nuorisotiloilla. Lappeenrannassa järjestettiin 28 päivää ilman tupakkaa koulutus kuntalaisille. Yläkoululaiset ja toisen asteen opiskelijat osallistuivat Elämäni Sankarit Ry:n hyvinvointikyselyyn ja kouluissa pidettiin päihdeoppitunteja. Nuorisotoimi järjesti päihteettömän Kaamospuhallus tapahtuman ja Schools out-tapahtuman. Eksoten ennaltaehkäisevä päihdetyöntekijä on jalkautunut Ohjaamoon ja yhteistyötä on tiivistetty myös kirjaston kanssa, jossa on etenkin syksyn ja talven aikana esiintynyt päihteiden käyttöä ja myyntiä. Kaupunki ja Eksoten ennaltaehkäisevä päihdetyö järjesti marraskuussa asunnottomien yö- tapahtuman. Lisäksi päihteiden käyttöä ja sen ehkäisyä on pohdittu eri asukastoimijoiden kanssa ja suunniteltu kuntalaisten aloitteesta neularoskisten hankintaa. Huumeneulojen keräysastioiden hankinta toteutetaan vuonna 2020. Asukasraadit ovat ottaneet kantaa mahdolliseen astioiden sijoitteluun.
Turvallisuus 	Vuonna 2019 pelastuslaitoksen tarjoamien turvallisuuskoulutusten ja -tapahtumien kohderyhmänä olivat erityisesti lapset, nuoret ja ikäihmiset. Lapsille ja nuorille järjestettiin esimerkiksi paloasemille vierailuja, joiden yhteydessä annettiin turvallisuuskoulutusta ikäryhmään sopivalla tavalla. Ikäihmisten ja maahanmuuttajien kanssa työskenteleville ammattilaisille ja järjestöjen edustajille on järjestetty turvallisuuskoulutusta eri puolilla Etelä-Karjalaa. Sisäilmaongelmien suhteen on pyritty entistä vahvemmin ennakoivaan toimintaan. Sisäilmatyöryhmä toimii aktiivisesti. Sisäilmatyöryhmän käsittelyssä oli vuonna 2019 erityisesti Joutsenon koulukeskus, Korvenkylän koulu, Lauritsalan koulu sekä Skinnarilan koulun väistötilat Suomen Yliopistokiinteistöjen tiloissa. Sisäilmaongelmia on ratkaistu monin keinoin kuten siivousta tehostamalla, ilmanvaihtoa säätämällä ja tiivistyskorjauksilla. Uudisrakentamisen ja peruskorjausten sekä muiden välittömien toimenpiteiden johdosta sisäilmaongelmat on saatu aikaisempaa paremmin hallintaan.

	Liikenne onnettomuuksien määrä kasvoi vuonna 2019. Liikenne onnettomuuksia oli yhteensä 240 vuonna 2019. Eniten kasvoi omaisuusvahinkoihin johtaneet onnettomuudet. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia oli kaksi ja vakavia loukkaantumisia seitsemän. Liikenneturvallisuuden parantamista tehdään laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
Palvelut 	Tilastokeskus julkaisi alueelliset väestöennusteet 30.9.2019. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Suomen väkiluku lähtee laskuun vuonna 2031. Alueellisen ennusteen mukaan Lappeenrannan asukasluku vuonna 2040 tulisi olemaan 68 608 eli asukasmäärä vähenee vuoteen 2040 mennessä 3982 asukasta. Kaupunkisuunnittelu on laatinut väestöskenaariot Lappeenrannan tulevasta, ennustetusta väestökehityksestä. Selvityksen tavoitevuotena on ollut 2045. Työhön on sisältynyt mm. Lappeenrannan väestökehityksen nykytilanteen analysointi, väestörakenteen muutos Lappeenrannassa ja valtakunnalliset muutostrendit ja väestön kehitysskenaarioita. Skenaarioiden avulla pyritään lähivuosina muokkaamaan palveluverkkoa vastaamaan väestönkehityksen haasteita. Eduskunta on asettanut tavoitteeksi varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamisen vuoteen 2020 mennessä vähintään 95 prosenttiin nelivuotiaista ja sitä vanhemmista alle kouluikäisistä lapsista Lappeenrannassa osallistumisaste oli vuoden 2019 lopussa 90,7 % kaikista viisivuotiasta ja 86,3 % neljävuotiaista. Varhaiskasvatuksen kysyntä vaihtelee toimintavuoden aikana ja on suurimmillaan keväisin. Keväisin varhaiskasvatuksessa on ollut noin 100 lasta enemmän kuin syksyisin. Kysynnän vaihtelusta johtuvaan kasvuun on voitu vastata lisäämällä määräaikaista henkilöstöä, ottamalla käyttöön väliaikaisia tiloja tai ostamalla enemmän palveluja. Etenkin kaupungin keskustan alueella varhaiskasvatuspaikkojen lisäämiselle on ollut tarvetta vuoden 2019 aikana. Kouluinvestointien suunnittelu on edennyt ja rakennusaikataulut tarkentuneet Joutsenon, Lauritsalan ja Kesämäen yläkoulun osalta. Sammonlahden hanke on odottanut päivitettyjä oppilasmääräennusteita ja palveluverkkoratkaisua. Joutsenon ja Kesämäen koulut siirtyivät väistötiloihin syksyllä 2019. Korvenkylän väistötilaratkaisu valmisteltiin vuoden 2019 aikana. Sammonlahden Skinnarilan yksikön oppilaat opiskelevat väistötiloissa yliopiston yhteydessä. Paikallisesti lukiokoulutukselle on uuden lukiolain ja tulevaa opetussuunnitelmaa mukaillen laadittu Lappeenrannan lukiokoulutuksen strateginen kehittämissuunnitelma, jossa tavoitteena on Suomen paras lukio-koulutus 2022. Erityisenä painopistealueina ovat turvallinen oppimisympäristö, yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen, kannustava ilmapiiri ja työrauha. Laaja-alaiset opinnot, monipuolinen arviointi, yksilöllinen opintojen ohjaus ja innostava ja monimuotoinen opetus luo lukio-koulutukselle sisällöllisiä ja menetelmällisiä tavoitteita. Näillä tavoitellaan opiskelijoille korkeaa motivaatiota oppimiseen, opiskelijalähtöisyyttä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia. Yhteistyörakenteiden kehittämistä 3. asteen oppilaitosten kanssa on jatkettu vuonna 2019 ja LUT Junior Uni-versity toimintaa lukiokoulutuksen osalta on kehitetty. Lisäksi lukioiden tiedelinjan toimintamallia on alettu valmistella. Kaikki Lappeenrannan lapset ja nuoret ovat mukana UNIORI Junior University toiminnassa. Strategisella rahoituksella on myös panostettu Lukeva Lappeenranta toimintaa.

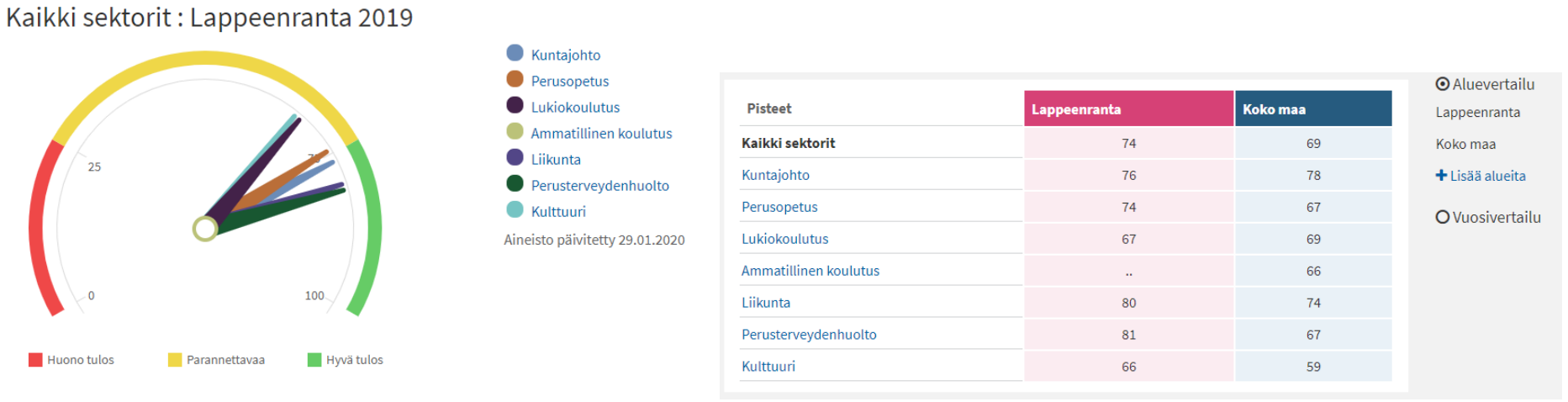
	Ohjaamo-toiminta on vakiinnuttanut paikkansa osana nuorten palveluvalikkoa. Ohjaamosta alle 30-vuotias nuori saa neuvoa, apua ja tukea työhön, koulutukseen ja arkeen liittyvissä asioissa. Ohjaamo tarjoaa yksilöohjausta, erilaisia ryhmiä sekä erilaisia tapahtumia ja tilaisuuksia. Kulttuurista nuorisotyötä on vahvistettu ja yhteisöllisessä nuorisotyössä koulunuorisotyö on ollut kehittämiskohteena. Nuorisotilojen käyttö on ollut erittäin aktiivista. Kirjastopalveluiden lainaus- ja käyttöluvuissa näkyy kirjastonkäyttötapojen edelleen kasvava monipuolisuus. Kirjasto on panostanut e-aineistoihin, sähköisiin palveluihin ja mediaohjaukseen, ja omatoimiasiointi kuudessa lähikirjastossa on parantanut palvelujen saatavuutta ja näkyy omalta osaltaan kohonneissa lainausluvuissa. vuonna 2019 Lappeenrannan kirjaston toimipisteistä lainattiin 757 270 kirjaa, luku kasvoi edellisvuoteen verrattuna 3,1 %. Lukutaidon monipuolinen edistäminen on edelleen myös lainsäädännön nojalla kirjaston ydintehtävä. Lappeenrannassa on lanseerattu Lukeva Lappeenranta toimintamalli yhteistyössä perusopetuksen ja kirjaston kanssa. Museot toteuttivat näyttelyt ja ohjelmistot suunnitellusti. Kulttuuriaineistoja on lisätty laajasti sähköiseen Finna-portaaliin, josta Lappeenranta sai myös kansallisen edelläkävijäpalkinnon. Kansalliskirjasto palkitsi museon työn valtakunnallisella Vuoden asiakas-palkinnolla sähkö Finna-portaalin laajennustyöstä. Lappeenrannan kaupunginorkesterin järjesti vuonna 2019 kaikkiaan 46 eri konserttia, joissa kuulijoita oli yhteensä 14 124 kuulijaa (vrt. 2018 12284). Saimaa Sinfonietta yhteistyö on jatkunut Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa. Kaupunginorkesteri konsertoi eri tyyppisin konsertein sinfoniakonserteista ja viihdekonsertteihin koululaiskonserteista kamarimusiikkiin. Teatterin omaa monipuolista ohjelmistotuotantoa täydensivät yhteistuotannot. Toteutunut katsojaluku oli 27 575. Omien tuotantojen Suuren näyttämön täyttöaste oli 57 % ja Pienen näyttämön täyttöaste 60 %, keskimääräinen täyttöaste oli noin 58 %. Vuoden 2019 aikana toteutettiin lukuisa määrä kulissi-kierroksia, avoimia harjoituksia, teosesittelyjä, tekijätapaamisia, keskustelutilaisuuksia, luentoja, seminaareja, työpajoja ja kurssitoimintaa. Kaupungin kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa on kehitetty yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Asiakaspalvelun monikanavaisuutta on lisätty avaamalla chat-palvelu Winkissä, kirjastossa, matkailussa ja erillisissä asiantuntijaryhmissä. Tapahtumatoiminnan strategista kehittämistä ja tapahtumainfran kehittämistä sekä uuden tapahtumakumppanuusmallin täytäntöönpanoa on viety eteenpäin tapahtumapalveluiden toimesta. Asiakaslähtöisen palvelukonseptin ja –prosessin kehittäminen tapahtumien toteuttamiselle ja tapahtumajärjestäjien aktivoimiselle on onnistunut uuden kumppanuusmallin, tapahtuma-asiantuntijan rekrytoinnin ja uuden Lappeenranta Events -sivuston myötä. Tapahtumatoimijoita on kannustettu tapahtumien järjestämiseen ja aktiivista yhteistyötä tapahtumatoimijoiden kanssa on lisätty. Palautekysely on vahvistanut uuden kumppanuusmallin toimivuuden. Tapahtuma-alueille on haettu pysyviä lupia ja näin helpotettu tapahtumien järjestämistä. Tapahtumapalvelut on toteuttanut isoja tapahtumakokonaisuuksia kaupungin 370-juhlavuoden kunniaksi.

	Ohjattujen liikuntapalvelujen toiminta laajeni edelleen. Hankkeiden avulla kehitettiin Liikkuvaa koulua, Ikäihmisten liikuntaa sekä maahanmuuttajien kotoutumista liikunnan avulla. Koko Lappeenrannan liikkumista edistävä ”Liikkumisohjelma 2025 – Myö liikutaa” valmistelutyö käynnistettiin loppuvuonna 2018 laajalla kuntalaisten ja eri toimijoiden osallistamisella ja ohjelma hyväksyttiin vuonna 2019. Ulkoliikunta alueisiin ja reitteihin panostettiin voimakkaasti vuonna myös 2019. Muun muassa Joutsenoon ja Rantaraitille avattiin kuntoportaat. Uusittu urheilutalo otettiin käyttöön vuoden lopussa ja vuoden aikana rakennetut lähiliikuntapaikat saavuttivat suuren suosion kuntalaisten piirissä. Wirma yrityspalvelut auttaa yrittäjiksi aikovia yritysten perustamisessa ja yritystoiminnan kehittämisessä, kasvussa ja kansainvälistymisessä. Yrityspalveluita tuotetaan kaupungin omana toimintana ja lisäksi yhteistyötä muiden toimijoiden kuten rahoittajien, oppilaitosten, yrittäjäjärjestöjen ja yksityisten asiantuntijaorganisaatioiden kanssa. Vuoden 2019 keskimääräinen työttömyysaste oli 10,1 %, mikä on 1,3 prosenttiyksikköä parempi kuin vuonna 2018. Joulukuun 2019 lopussa alle 25-vuotiaita työttömiä oli 580 (622 v. 2018). Yli vuoden työttömänä olleiden määrä laski 19,9 %, ollen 620. Lappeenrantaan perustettiin vuonna 2019 yhteensä 307 yritystä, mikä on 2 % vähemmän kuin 2018. Vuonna 2019 kevytyrittäjyys-palveluiden kysyntä kasvoi huimasti. Wirman tuella perustettiin 80 uutta yritystä, mikä on 15 % laskua edellisvuoteen. Kaikista alueelle perustetuista yrityksistä noin 26 % käytti Wirman palveluita. Uusien yritysten työllisyysvaikutuksen alueelle arvioidaan olevan vuonna 2019 noin 110 uutta työpaikkaa. Business Mill palvelun tuella perustettiin 9 yritystä sekä 2 uutta liiketoimintakonseptia olemassa oleviin yrityksiin. Tämän lisäksi 61 toiminnassa olevaa yritystä tuli Business Mill palveluiden piiriin. Vuonna 2019 Business Mill palveluilla oli yhteensä 1136 asiakaspalvelutapahtumaa, sisältäen ilman y-tunnusta olevat tiimit (52). Työllisyysvaikutusten arvio on vielä kesken, mutta karkea arvio on 26 henkilötyövuotta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuonna 2019 joukkoliikennepoliittisen ohjelman joukkoliikenteen kehittämisestä. Paikallisliikenteen vuonna 2020 alkava sopimuskausi kilpailutettiin ja siinä kustannukset nousivat hieman aikaisempaan sopimukseen nähden. Paikallisliikenteen matkustajamäärä nousi vuonna 2019 edelliseen vuoteen verrattuna 5,8 % ollen 1 777 558 matkustajaa. Kaupunki tarjosi omalle henkilöstölle työmatkaetuuden (50 €) kokeiluluontaisesti vuonna 2019. Kaupunkisuunnittelun painopiste on ollut keskustan kehittämiseen liittyvissä asemakaavamuutoksissa sekä keskusta-alueen lähivyöhykkeen kehittämishankkeissa. Valmistelussa olevat hankkeet mahdollistavat keskusta-alueen palvelujen monipuolistumisen, kaupunkirakennetta yhä tiivistävän rakentamisen sekä yritystonttien toimivuuden ja riittävyyden. Kaupunkirakenteen eheyttämisessä ja tiivistämisessä keskeisenä toimintatapana on ollut osallistava ja vuorovaikutteinen suunnittelu. Ympäristönsuojelun tehtävät ovat lisääntyneet valtion lainsäädännön muutosten seurauksena. Suunnitellut tarkastukset toteutuivat hyvin terveydensuojelun osalta, mm. koulujen ja päiväkotien valvonta toteutui lähes täysin suunnitelman mukaisena. Koulujen ja päiväkotien osalta toteutetaan tarkastukset ns. monialaisina yhteistarkastuksina.

	Radonmittausten toteutumiseen on kiinnitetty tarkastuksilla huomiota ja lähes jokaisesta tarkastuskohteesta radonmittaustulokset löytyvät. Tupakkavalvonta on toteutunut täysin suunnitelman mukaisesti. Tupakanmyynnin ja tupakointitilojen valvontaa toteutetaan aktiivisesti. Tupakkatuotteiden laittoman kaupan ehkäisyyn liittyvä jäljitettävyysjärjestelmä on kirjattu lakiin ja tunnistekoodeja on jo kirjattu rekisteriin – valvonta varsinaisesti lähtee käyntiin siirtymäajan jälkeen. Parveketupakointikieltoja on tehty vuoden aikana kolme kappaletta ja nämä tehdään asuntoyhtiön hakemuksesta. Luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen sekä vieraslajien hävittämiseen on panostettu. Hanketoimintaa on jatkettu vesistökunnostusten sekä ilmasto- ja energiahankkeiden osalta. Vesistökunnostusta on toteutettu Pien-Saimaan ohella myös Lemin Ylä-Kivijärvellä ja Jängynjärvellä. Ilmasto- ja energiahankkeista on Effect4Buildings sekä Kohti Hiilineutraalia Etelä-Karjalaa hankkeet meneillään. Projektitoiminta liittyy keskeisesti Puhdasta- ja kestävää strategiaan ja liittyy Greenreality-palveluiden järjestämiseen. Muukon pohjaveden pilaantumisen kunnostamista on jatkettu.

Lappeenrannan kaupungin terveydenedistämisaktiivisuus (TEA) 2019

Toimiakseen laadukkaasti ja tehokkaasti kunnan on huomioitava eri näkökulmia terveydenedistämisaktiivisuuden (TEA) alueella. TEA-termillä tarkoitetaan yhteisön terveyden edistämisaktiivisuutta. TEAviisari tuo esille kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. TEAviisarissa esitetään tuloksia organisaatioiden mitattavissa olevista ominaisuuksista ja toiminnasta. Mittaamisessa on keskitytty erityisesti organisaatioiden kykyyn integroida terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen organisaation perustoimintaan, niin että saavutetaan vaikutuksia kuntalaisten terveydessä ja hyvinvoinnissa. TEAviisari kokoaa tiedot suoraan kunnista ja tilastoista. Lappeenrannan kaupungin terveydenedistämisaktiivisuus on hyvällä tasolla. Kulttuuritoimi täyttyi TEA-tiedot ensimmäistä kertaa vuonna 2019. Kartoitustyön tuloksena selvisi, että kaupungilta puuttuu kulttuuritoimijoiden foorumi. Ensimmäinen foorumi pidettiin vuoden 2019 lopulla Kulttuuritila Nuijamiehessä.

Taulukko 2. Hyvinvointisuunnitelma vuodelle 2020

Strategian mukaiset terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ja painotukset vuodelle 2020 ovat:

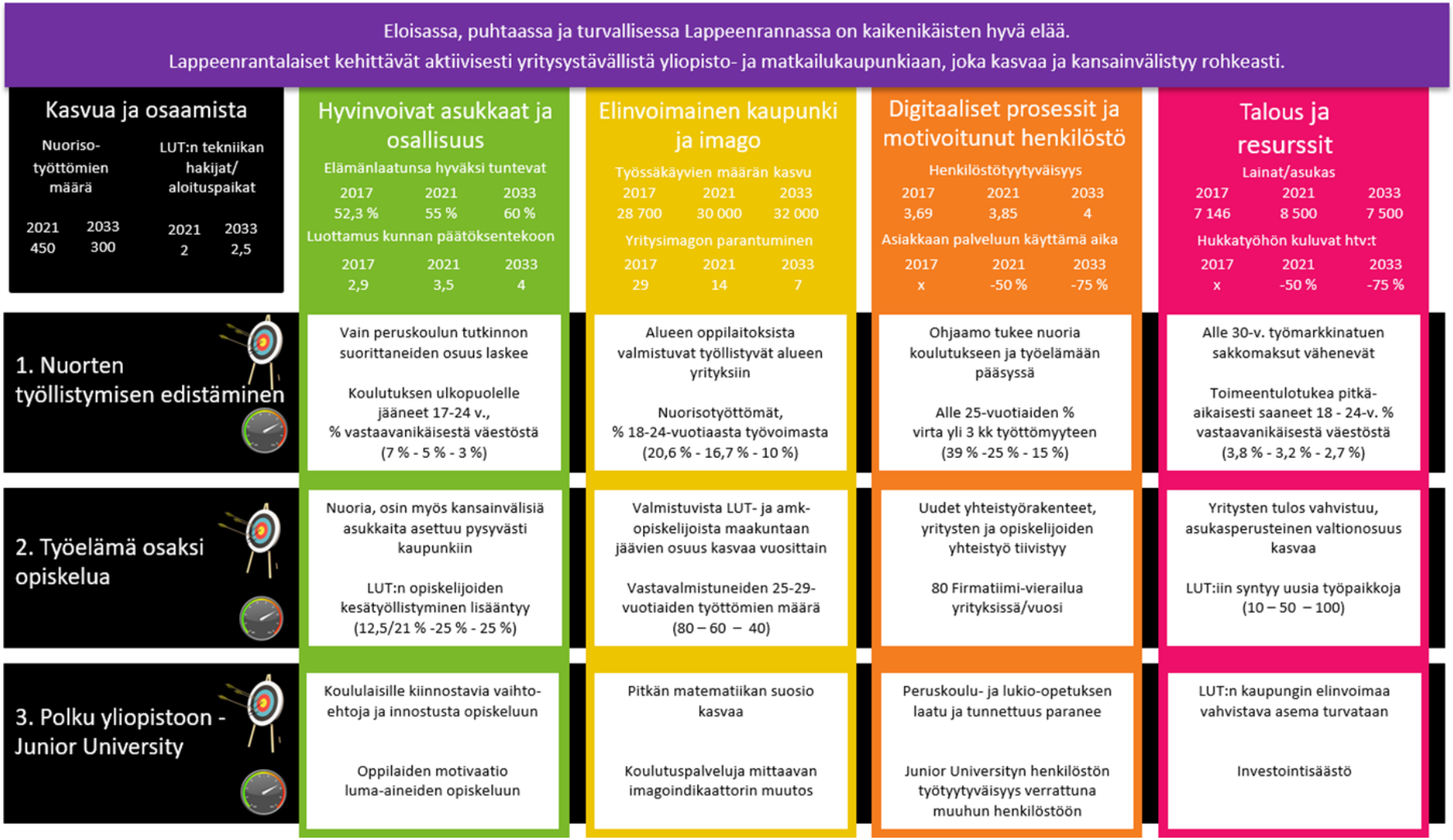
- Kasvua ja osaamista: Nuorten osaamisen ja työllistymisen edistäminen sekä yritysyhteistyön lisääminen
- Sykettä ja säpinää: Monipuolinen harrastus- ja tapahtumatarjonta
- Puhdasta ja kestävää: Terveellinen ja puhdas ympäristö ja asukkaiden kiertotalouden tietämyksen vahvistaminen
- Merkityksellinen ympäristö: Asukkaiden osallistaminen kaupunkisuunnitteluun ja ympäristöstä huolehtimiseen
- Omatoimisuuden mahdollistaminen: Järjestöyhteistyön vahvistaminen ja toimitilojen monipuolinen hyödyntäminen
- Liikkuvat asukkaat: Liikkumisohjelman toteuttaminen
- Hyvinvoivat lapset ja nuoret: Lasten ja nuorten psykososiaalisen hyvinvoinnin edistäminen.

Etelä – Karjalan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpideohjelman 2016 – 2020 mukaiset ikäryhmittäiset tavoitteet ja painotukset vuodelle 2019

IKÄRYHMITTÄIN	**TEEMA-ALUEET**
Lapset ja lapsiperheet	- Lasten psykososiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja varhainen tuki - Perheliikunta ja perheiden yhteiset harrastukset ja liikkumisen edistäminen - Lasten osallisuuden ja lapsiystävällisen toimintakulttuurin vahvistaminen - Turvallinen, terveellinen ja aktivoiva kasvuympäristö lapsille
Nuoret	- Nuorten psykososiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja varhainen tuki - Koulupäivän liikunnallistaminen ja harrastuneisuuden edistäminen - Nuoret osallisuuden edistäminen: nuoret mukaan ideoimaan ja toteuttamaan palveluita ja tapahtumia Turvallinen, terveellinen ja aktivoiva kasvuympäristö nuorille
Työikäiset	- Liikkumisohjelman mukaiset toimenpiteet työikäisille o Lähiliikuntapaikat – erityisesti pyöräily-, lenkkeily- ja kaupunkiretkeilyreitit o Arkiliikuntakampanjat ja teemapäivät o Matalan kynnyksen mahdollisuudet o Työttömien aktivointi liikkumiseen - Työllisyyden ja yritysyhetistyön edistäminen - Väestökehitysennusteiden taklaaminen
Ikäihmiset	- Toimintakyvyn vahvistaminen o Esteettömät lähiliikuntapaikat (levähdyspaikkoja ja vessoja reittien varsille) o Liikuntatapahtumia ja lajikokeiluja, liikkumiskaveri sekä kuljetukset o Valtakunnallisen Voimaa vanhuuteen -ohjelman mukaiset toimenpiteet kotona asuvien tai muuten liian vähän liikkuvien 75+ -vuotiaiden kohderyhmälle - Yksinäisyyden ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen o Järjestöyhteistyö ja järjestötalo

	○ Vapaaehtoistyön näkyväksi tekeminen ○ E-taitojen edistäminen: kirjaston tarjoamat digi- ja älylaiteopastukset
Kaikki ikäryhmät	- Liikkumisohjelman toteuttaminen - Osallisuus ja vaikuttamisohjelman toteuttaminen - Joukkoliikkenneohjelman toteuttaminen - Liikenneturvallisuusohjelman toetuttaminen - Hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta tukevan tapahtumatoiminnan kehittäminen - Estettömyyden, saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen - Ilmasto-ohjelman valmistelu ja toteuttaminen

Liite 1. Lappeenranta 2033 strategian tavoitteet

Eloisassa, puhtaassa ja turvallisessa Lappeenrannassa on kaikenikäisten hyvä elää.
Lappeenrantalaiset kehittävät aktiivisesti yritysystävällistä yliopisto- ja matkailukaupunkiaan, joka kasvaa ja kansainvälistyy rohkeasti.

	CO_2 -päästöt		Greenreality työpaikat		Hyvinvoivat asukkaat ja osallisuus	Elinvoimainen kaupunki ja imago	Digitaaliset prosessit ja motivoitunut henkilöstö	Talous ja resurssit
	2021	2033	2021	2033	Elämänlaatunsa hyväksi tuntevat 2017 2021 2033 52,3 % 55 % 60 % Luottamus kunnan päätöksentekoon 2017 2021 2033 2,9 3,5 4	Työssäkäyvien määrän kasvu 2017 2021 2033 28 700 30 000 32 000 Yritysimagon parantuminen 2017 2021 2033 29 14 7	Henkilöstötyytyväisyys 2017 2021 2033 3,69 3,85 4 Asiakkaan palveluun käyttämä aika 2017 2021 2033 x -50 % -75 %	Lainat/asukas 2017 2021 2033 7 146 8 500 7 500 Hukkatyöhön kuluvat htv:t 2017 2021 2033 x -50 % -75 %
	-50%	-80%	+300	+800				
4. Resurssiviisaus ja kiertotalous					Jätteitä ei loppusijoiteta vaan kaikki hyödynnetään Erilliskerätyn muovin määrä kaksinkertaistuu 2017-2021	Mahdollistetaan kestävän kehityksen kokeiluja Uudet työpaikat 2021 mennessä: 45	Asukkaiden ja yritysten ympäristövastuu kasvaa Tilojen vuokraus digitalisoitu 2021	Tilojen ulosvuokraus ja tehokkaampi hyödyntäminen lisäävät tuloja Kaupungin vuokratulojen kasvu 75 000 €/v 2021 alkaen
5. Puhdas vesi					Vesistöjen virkistyskäytön parantaminen Uimaveden käyttökiellot poistuvat pysyvästi 2021 mennessä	Puhtaan veden teknologian ympärille syntyy työpaikkoja Näkösyvyys Pien-Saimaalla paranee 50 cm 2021 mennessä	Reaaliaikainen vedenlaadun seuranta ja tietoisuuden lisääminen Asukkaat voivat seurata reaaliaikaisia veden ja ilman laadun tuloksia 2021 verkosta.	Vesi-ja jätevesiverkoston uusiminen vähentää energiakuluja Vesiverkoston energiakulut muuttumattomat 2017-2021 ja laskevat 20 % 2033
6. Energia ja ilmasto					Asukkailla on valmiudet energiamurroksen omaksumiseen CO_2 päästöt vähenevät v. 2007 x - 50% - 80 %	Ympäristö- ja energia keskittymä vahvistuu ja synnyttää työpaikkoja Uudet työpaikat 2021 mennessä: 215	Kulutuksen mukaan laskuttaminen ja etäluennan hyödyntäminen Kysyntäjoustavat, digitaaliset laitteistot käytössä osassa konsernin kiinteistöjä 2021.	Älykäs ohjaus ja teknologia vähentävät ylläpitokuluja Konsernin kiinteistöjen energiakustannukset kevenevät 60 000 €/v 2021 alkaen

Eloisassa, puhtaassa ja turvallisessa Lappeenrannassa on kaikenikäisten hyvä elää.
Lappeenrantalaiset kehittävät aktiivisesti yritysystävällistä yliopisto- ja matkailukaupunkiaan, joka kasvaa ja kansainvälistyy rohkeasti.

Sykettä ja säpinää	Hyvinvoivat asukkaat ja osallisuus	Elinvoimainen kaupunki ja imago	Digitaaliset prosessit ja motivoitunut henkilöstö	Talous ja resurssit
Matkailijoiden viipymä 2021: 1,9 2033: 1,95 Harrastavien määrä 2021: 95 % 2033: 98 %	Elämänlaatunsa hyväksi tuntevat 2017: 52,3 % 2021: 55 % 2033: 60 % Luottamus kunnan päätöksentekoon 2017: 2,9 2021: 3,5 2033: 4	Työssäkäyvien määrän kasvu 2017: 28 700 2021: 30 000 2033: 32 000 Yritysimagon parantuminen 2017: 29 2021: 14 2033: 7	Henkilöstötyytyväisyys 2017: 3,69 2021: 3,85 2033: 4 Asiakkaan palveluun käyttämä aika 2017: x 2021: -50 % 2033: -75 %	Lainat/asukas 2017: 7 146 2021: 8 500 2033: 7 500 Hukkatyöhön kuluvat htv:t 2017: x 2021: -50 % 2033: -75 %
7. Elävä tapahtumakaupunki	Elävä ja vireä kaupunkikuva, asukkaiden aktivointi yhteisöön Tapahtumiin osallistuneiden määrä vuodessa	Monipuolista vapaa-ajan toimintaa ja tapahtumia tarjoava kaupunki Majoitusvuorokaudet	Yhden luukun periaate tapahtumatuottajille ja asukkaille. Tapahtumien ulkoistaminen Tapahtumajärjestäjän prosessin käyttämä ajan vähentäminen	Kansallisten ja kansainvälisten tapahtumien mahdollistaminen Hukkatyön puolittuminen
8. Hikeä ja hupia	Harrastamismahdollisuudet lisääntyvät, yksinäisyys vähenee Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % (89,3 % - 95 % - 98 %)	Vapaa-ajanvietto- ja harrastusmahdollisuudet ovat helposti saavutettavissa Vapaa-ajan toimialan yritys- ja yhdistystoimijoiden määrä	Lasten ja nuorten harrastustoimintaa tarjolla koulun yhteydessä, tarjonta yhteen sovitettua Harrastusmahdollisuuksien saavutettavuus	Harrastustoimintaan osallistuvien määrä kasvaa Harrastajien määrä/kaupungin vuokraamat neliöt
9. Opiskelijat osaksi kaupunkia	Asukkaille lisää tapahtumia ja palveluja Opiskelijatapahtumien määrä kaupunkialueella	Palvelut ja tapahtumat työllistävät asukkaita ja opiskelijoita Yritysimagon parantuminen	Tapahtumat ja korkeakoulujen näkyvyys vahvistavat myönteistä kaupunkikuvaa Tapahtumatuottajien asiointi helppoa ja tapahtuu digitaalisesti	Tapahtumat lisäävät taloudellista aktiviteettia Tapahtumatulojen kasvu

Eloisassa, puhtaassa ja turvallisessa Lappeenrannassa on kaikenikäisten hyvä elää.
Lappeenrantalaiset kehittävät aktiivisesti yritysystävällistä yliopisto- ja matkailukaupunkiaan, joka kasvaa ja kansainvälistyy rohkeasti.
Yhteiset palvelut
Sairaspoissaolojen vähentyminen
2021 2033
10 9
Hankintojen YVA
2021 2033
75 % 100 %
Hyvinvoivat asukkaat ja osallisuus
Elämänlaatunsa hyväksi tuntevat
2017 2021 2033
52,3 % 55 % 60 %
Luottamus kunnan päätöksentekoon
2017 2021 2033
2,9 3,5 4
Elinvoimainen kaupunki ja imago
Työssäkäyvien määrän kasvu
2017 2021 2033
28 700 30 000 32 000
Yritysimagon parantuminen
2017 2021 2033
29 14 7
Digitaaliset prosessit ja motivoitunut henkilöstö
Henkilöstötyytyväisyys
2017 2021 2033
3,69 3,85 4
Asiakkaan palveluun käyttämä aika
2017 2021 2033
x -50 % -75 %
Talous ja resurssit
Lainat/asukas
2017 2021 2033
7 146 8 500 7 500
Hukkatyöhön kuluvat htv:t
2017 2021 2033
x -50 % -75 %
10. Innostunut, osaava ja motivoitunut henkilöstö
Henkilöstö onnistuu työssään, asukkaat ovat tyytyväisiä saamiinsa palveluihin
Asiakastyytyväisyyskysely
Kaupunkiorganisaatio on haluttu työpaikka
Virka- ja työtehtäviä hakevien määrä /tehtävä
Työ sujuu, uutta kokeillaan
Henkilöstökyselyn tulokset
Hyvä työkyky
Sairaspoissaolojen kustannukset
11. Hankinnat kuntoon
Ympäristö- ja työllisyysvaikutusten huomioiminen hankinnoissa
Asiakastyytyväisyys
Maakunnallisten ja innovatiivisten hankintojen osuus hankinnoista kasvaa
Innovatiivisten hankintojen osuus kokonaishankinnoista vähintään 5% (2019)
Hankintojen vaikuttavuuden arviointi ohjaa hankintojen suunnittelua
Ohiostojen väheneminen
Hankintojen kokonaistaloudellinen vaikutus kasvaa
Kannustinmalli tilaajayksiköille
12. Positiivisuuden ja luottamuksen vahvistaminen
Asukkaiden osallistuminen päätöksentekoon
40 % niistä asukkaista, joihin valitut palvelut kohdistuvat on osallistunut sen kehittämiseen
Kuntatyön näkyväksi tekeminen
Myönteisten ja kielteisten viestien suhde valituissa sosiaalisen median kanavissa
Asiakkaan hallinnan tunne osana palvelua paranee
Pilotteihin valittujen käsitys vaikutusmahdollisuuksistaan ja henkilöstön työtyytyväisyys paranee
Osallistavan budjetoinnin käyttö
Mallilla suunnitellun infran käyttöaste on 20 % parempi kuin verrokin

Eloisassa, puhtaassa ja turvallisessa Lappeenrannassa on kaikenikäisten hyvä elää.
Lappeenrantalaiset kehittävät aktiivisesti yritysystävällistä yliopisto- ja matkailukaupunkiaan, joka kasvaa ja kansainvälistyy rohkeasti.

Hyvinvointi ja sivistys	Hyvinvoivat asukkaat ja osallisuus	Elinvoimainen kaupunki ja imago	Digitaaliset prosessit ja motivoitunut henkilöstö	Talous ja resurssit
Koulukäynnistä pitäminen 2021 +2 % 2033 +8 %	Elämänlaatunsa hyväksi tuntevat 2017 2021 2033 52,3 % 55 % 60 %	Työssäkäyvien määrän kasvu 2017 2021 2033 28 700 30 000 32 000	Henkilöstötyytyväisyys 2017 2021 2033 3,69 3,85 4	Lainat/asukas 2017 2021 2033 7 146 8 500 7 500
Yksinäiseksi tuntevien osuus 2021 -0,2 % 2033 -0,5 %	Luottamus kunnan päätöksentekoon 2017 2021 2033 2,9 3,5 4	Yritysimagon parantuminen 2017 2021 2033 29 14 7	Asiakkaan palveluun käyttämä aika 2017 2021 2033 x -50 % -75 %	Hukkatyöhön kuluvat htv:t 2017 2021 2033 x -50 % -75 %
13. Omatoimisuuden mahdollistaminen	Tilojen ja alueiden monipuolinen käyttö Iltakäytössä olevista tila-neliöistä ja infran vuoroista osa hoidetaan järjestöjen toimesta tai itsepalveluna	Omatoimipalveluiden valikko kasvaa Itsepalveluna voi hoitaa kaikki haluamansa vapaa-ajan palvelut 18/7	Aktiivisuuden ja aloitteellisuuden tukeminen Palveluiden vaatimasta asiakastiedosta 90% on esitäytettyä	Hallintotyöstä siirtyy resurssia palvelutuotantoon Hallintotyön määrän väheneminen
14. Liikkuvat asukkaat	Liikunnallinen elämäntapa ja terveyttä edistävä liikunta lisääntyy Nuorten osuus, jotka harrastavat hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h/vko	Asukkaat viihtyvät kaupungissa ja aktiivisuus lisääntyy Niiden aikuisten osuus, jotka uskovat, että todennäköisesti eivät jaksa työskennellä vanhuuseläkeikään saakka	Luodaan kumppanuusmalleja kolmannen sektorin kanssa Tiedon löytäminen liikuntamahdollisuuksista paranee	Sairastavuus vähenee Liikuntapaikkojen ja tilojen käyttöasteet
15. Hyvinvoivat lapset ja nuoret	Psyykkinen ja sosiaalinen hyvinvointi paranee ja syrjäytyminen vähenee Nuorten osuus, joilla ei ole yhtään läheistä ystävää 8. ja 9. lk	Asukkaat viihtyvät kaupungissa ja aktiivisuus lisääntyy Tuntee, että elämällä on päämäärä ja tarkoitus	Asukkaat voivat vaikuttaa asioihinsa, osallistumisen muotoja lisää Koulun toimintaan vaikuttamismahdollisuudet	Tuen tarpeessa olevat saavat nopeammin tarvitsemansa tuen Erikoissairaanhoidon tarve lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa

Eloisassa, puhtaassa ja turvallisessa Lappeenrannassa on kaikenikäisten hyvä elää.
Lappeenrantalaiset kehittävät aktiivisesti yritysystävällistä yliopisto- ja matkailukaupunkiaan, joka kasvaa ja kansainvälistyy rohkeasti.

Hyvinvointi ja sivistys

Koulukäynnistä pitäminen

2021	2033
+2 %	+8 %

Yksinäiseksi tuntevien osuus

2021	2033
-0,2 %	-0,5 %

Hyvinvoivat asukkaat ja osallisuus

Elämänlaatunsa hyväksi tuntevat

2017	2021	2033
52,3 %	55 %	60 %

Luottamus kunnan päätöksentekoon

2017	2021	2033
2,9	3,5	4

Elinvoimainen kaupunki ja imago

Työssäkäyvien määrän kasvu

2017	2021	2033
28 700	30 000	32 000

Yritysimagon parantuminen

2017	2021	2033
29	14	7

Digitaaliset prosessit ja motivoitunut henkilöstö

Henkilöstötyytyväisyys

2017	2021	2033
3,69	3,85	4

Asiakkaan palveluun käyttämä aika

2017	2021	2033
x	-50 %	-75 %

Talous ja resurssit

Lainat/asukas

2017	2021	2033
7 146	8 500	7 500

Hukkatyöhön kuluvat htv:t

2017	2021	2033
x	-50 %	-75 %

16. Elinikäinen oppiminen ja laaja-alainen osaaminen

Hyvinvoivat asukkaat ja osallisuus	Elinvoimainen kaupunki ja imago	Digitaaliset prosessit ja motivoitunut henkilöstö	Talous ja resurssit
Onnistumisen ja oppimisen iloa, sisäinen motivaatio	Osaavia ja oppivia asukkaita	Innostavat ja monipuoliset oppimisympäristöt	Korjaavien toimenpiteiden tarve vähenee
Kokee olevansa tärkeä osa suomalaista yhteiskuntaa, %	Peruskoulun jälkeen toisen asteen koulutuksessa tai muussa toiminnassa aloittaneet	Henkilöstön osaamiskartoituksen tulokset	Korjaavien toimenpiteiden kustannukset

17. Toimitilojen moni-puolinen hyödyntäminen

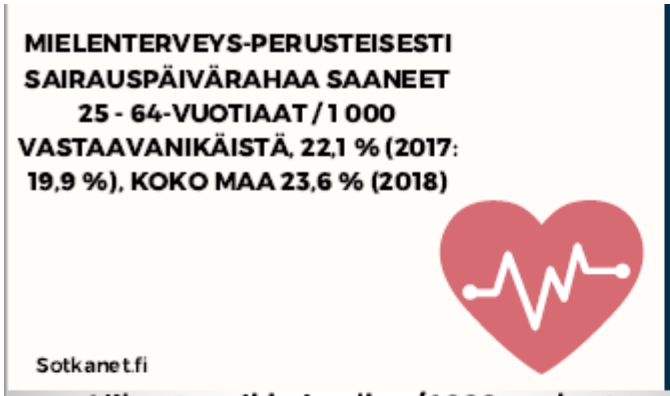
Hyvinvoivat asukkaat ja osallisuus	Elinvoimainen kaupunki ja imago	Digitaaliset prosessit ja motivoitunut henkilöstö	Talous ja resurssit
Tilojen ja tavaroiden käyttömahdollisuudet lisääntyvät	Uusia käyttäjäryhmiä tiloille, tiloille uutta käyttöä	Kuntalaiset osallistuvat tilojen käytön ja hinnoittelun suunnitteluun, järjestelmä yksinkertaistuu	Tilojen tuottavuus paranee, kustannusten jaosta hyväksytty malli
Uusien käyttäjien määrä	Pilotissa mukana olevat kohteet kpl/v	Digitalisoitujen kohteiden määrä	Tilavarauksen hukkatyö €/käyttötunti

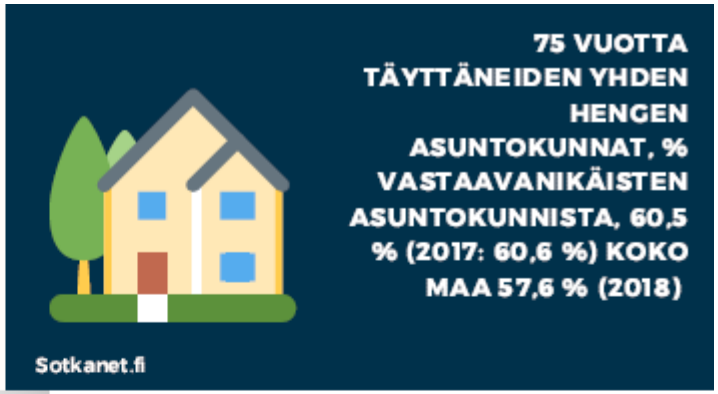
Eloisassa, puhtaassa ja turvallisessa Lappeenrannassa on kaikenikäisten hyvä elää.
Lappeenrantalaiset kehittävät aktiivisesti yritysystävällistä yliopisto- ja matkailukaupunkiaan, joka kasvaa ja kansainvälistyy rohkeasti.

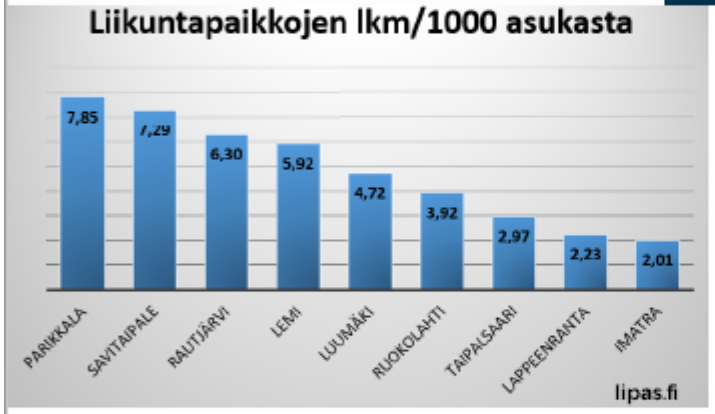
Elinvoima ja kaupunkikehitys	Hyvinvoivat asukkaat ja osallisuus	Elinvoimainen kaupunki ja imago	Digitaaliset prosessit ja motivoitunut henkilöstö	Talous ja resurssit
Korjausvelan määrä 2021 -0 % 2033 -50 %	Elämänlaatunsa hyväksi tuntevat 2017 52,3 % 2021 55 % 2033 60 %	Työssäkäyvien määrän kasvu 2017 28 700 2021 30 000 2033 32 000	Henkilöstötyytyväisyys 2017 3,69 2021 3,85 2033 4	Lainat/asukas 2017 7 146 2021 8 500 2033 7 500
Yritysasiakkaiden tyytyväisyys 2021 4 2033 4,2	Luottamus kunnan päätöksentekoon 2017 2,9 2021 3,5 2033 4	Yritysimagon parantuminen 2017 29 2021 14 2033 7	Asiakkaan palveluun käyttämä aika 2017 x 2021 -50 % 2033 -75 %	Hukkatyöhön kuluvat htv:t 2017 x 2021 -50 % 2033 -75 %
18. Kasvua yrityksille	Asiakaslähtöinen palveluprosessi Asukkaat kokevat saavansa parempaa palvelua kaupungilta	Yritysasiakkaiden palvelun parantuminen Valitut yritykset kontaktoidaan 1-2 kertaa vuodessa	Aktiivisuuden ja aloitteellisuuden tukeminen Asiakkaan käyttämä aika puolittuu	Hukkatyön väheneminen Valituissa prosesseissa tehty hukkatyö puolittuu
19. Toimiva infra	Turvallinen infra Onnettomuuksien määrä vähenee	Asumisen hinta Asumisen hinta laskee kansallisessa vertailussa	Häiriöttä toimiva infra Asiakaspalautteeseen käytetyn ajan vähentyminen, palautemäärä	Korjausvelka ei kasva Korjausvelan määrä
20. Tehokas kaupunkirakenne	Asukkaiden osallistaminen kaupunkisuunnitteluun Asukastilaisuuksiin osallistuvien määrä	Riittävä ja monipuolinen tonttitarjonta Uudet asuintontit/ infrakulut	Maankäytön digipalvelujen laajentuminen Maankäytön digipalveluiden käyttöasteen kasvu	Maaomaisuuden tuottojen kasvu Maaomaisuuden tuotto
21. Merkityksellinen ympäristö	Asukkaiden tyytyväisyys asuinympäristöönsä Asukkaiden tyytyväisyys asuinalueeseensa >3	Houkutteleva kaupunkikuva Asukas- ja imagokyselyn tulokset	Osallistava suunnittelu Asukastilaisuuksien ja kyselyiden osallistujamäärät	Puistojen ja katujen hoitokulut alle kansallisen keskiarvon Puistojen ja katujen hoitokulut €/neliö

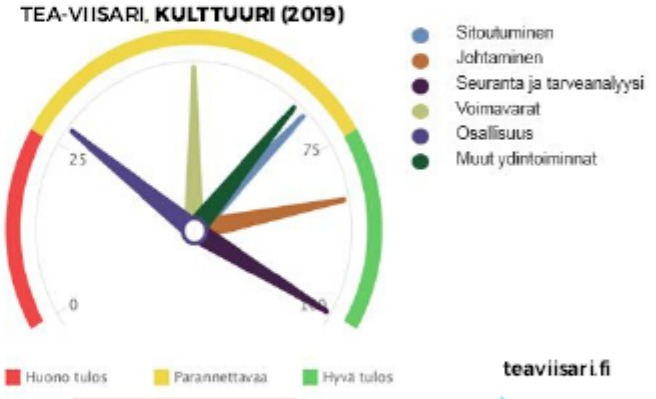
Liite 2. Lappeenrannan hyvinvoinnin infografi (Eksote hyte-tiimin koonti)

MIELENTERVEYS-PERUSTEISESTI SAIRAUSPÄIVÄRAHAA SAANEET 25 - 64-VUOTIAAT / 1 000 VASTAAVANIKÄISTÄ, 22,1 % (2017: 19,9 %), KOKO MAA 23,6 % (2018)
Sotkanet.fi

75 VUOTTA TÄYTTÄNEIDEN YHDEN HENGEN ASUNTOKUNNAT, % VASTAAVANIKÄISTEN ASUNTOKUNNISTA, 60,5 % (2017: 60,6 %) KOKO MAA 57,6 % (2018)
Sotkanet.fi

Liikuntapaikkojen lkm/1000 asukasta
7,85
7,29
6,30
5,92
4,72
3,92
2,97
2,23
2,01
PARIKKALA
SAVITAIPALE
RAUTJÄRVI
LEMI
LUUMÄKI
RUOKOLAHTI
TAIPALSAARI
LAPPEENRANTA
IMATRA
lipas.fi

TEA-VIISARI, KULTTUURI (2019)
Sitoutuminen
Johtaminen
Seuranta ja tarveanalyysi
Voimavarat
Osallisuus
Muut ydintoiminnat
25
75
0
Huono tulos
Parannettavaa
Hyvä tulos
teaviisari.fi

Niiden osuus, jotka uskovat, että todennäköisesti eivät jaksa työskennellä vanhuuseläkeikään saakka (2018)
45
40
35
30
25
20
15
10
5
0
23
28
14
22
33
40
Koko maa
Etelä-Karjala
Koko maa
Etelä-Karjala
Koko maa
Etelä-Karjala
20 - 64-vuotiaat
20 - 64-vuotiaat korkea koulutus
korkea koulutus
matala koulutus
matala koulutus
terveytemme.fi

HAASTEET
ETELÄ-KARJALA
Nuuskaaminen
Nuorten ravitsemus-tottumukset
Työssä/ koulussa jaksaminen
Liikkuminen
Sähköinen asiointi
Työllisyys
ONNISTUMISET